

PER SALUTEM CONIUNGERE I

Inovace, metody a výzkum s přesahem do klinické praxe

Innovation, Methods, and Research with Implications for
Clinical Practice

Olomouc 2025

Fakulta
zdravotnických věd

FAKULTNÍ NEMOCNICE®
OLOMOUC

Editoři:

Mgr. Daniela Bartoníčková, PhD.

Mgr. Jana Konečná, Ph.D.

Recenzenti:

prof. PhDr. Ludmila Matulníková, PhD.

prof. Mgr. Elena Gurková, PhD.

doc. PhDr. Renáta Zeleníková, PhD.

doc. PhDr. Yveta Vrublová, Ph.D.

doc. PhDr. Mária Sováriová Soósová, PhD.

doc. Mgr. Martina Tomagová, PhD.

doc. Mgr. Juraj Čáp, PhD.

doc. Ivana Bóriková, PhD.

Assoc. Prof. Jane Greaves

Dr n. o zdr. Ewelina Kolarczyk

Mgr. Šárka Šaňáková, Ph.D.

PhDr. Lenka Machálková, Ph.D.

Mgr. Lenka Mazalová, Ph.D.

Mgr. Daniela Bartoníčková, PhD.

Mgr. Dominika Kohanová, Ph.D.

Mgr. Jana Konečná, Ph.D.

Mgr. Blažena Ševčíková, Ph.D., LL.M.

Neoprávněné užití tohoto díla je porušením autorských práv a může zakládat občanskoprávní, správněprávní, popř. trestněprávní odpovědnost.

1. vydání

Eds. © Daniela Bartoníčková, Jana Konečná, 2025

© Univerzita Palackého v Olomouci, 2025

ISBN 978-80-244-6672-9 (print)

ISBN 978-80-244-6671-2 (online: iPDF)

Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta zdravotnických věd

Ústav ošetřovatelství

PER SALUTEM CONIUNGERE I

Inovace, metody a výzkum s přesahem do klinické praxe

Innovation, Methods, and Research with Implications for Clinical Practice

Sborník příspěvků z konference s mezinárodní účastí

Proceedings from an international conference

Olomouc 2025

OBSAH

ÚVOD	12
PREFACE.....	13
ABSTRAKTY	15
PROGRAMY SELF-MANAGEMENTU DOSPĚLÝCH PACIENTŮ PO CÉVNÍ MOZKOVÉ PŘÍHODĚ: LITERÁRNÍ PŘEHLED	
SELF-MANAGEMENT PROGRAMMES FOR ADULT PATIENTS AFTER STROKE: A LITERATURE REVIEW	
Romana Bečvářová, Elena Gurková	16
ZDRAVOTNÁ GRAMOTNOSTĚ UNIVERZITNÝCH ŠTUDENTOV OŠETROVATELSTVA: KRÁTKY PRIESKUM S VYUŽITÍM NÁSTROJA HEALTH LITERACY ASSESSMENT TOOL	
HEALTH LITERACY OF UNIVERSITY NURSING STUDENTS: A BRIEF SURVEY USING A HEALTH LITERACY ASSESSMENT TOOL	
Ivana Bóriková	19
MOŽNOSTI VYUŽITÍ NEUROPALIATIVNÍ PÉČE U PACIENTŮ S PROGRESIVNÍM NEUROLOGICKÝM ONEMOCNĚNÍM	
THE POTENTIAL OF NEUROPALLIATIVE CARE FOR PATIENTS WITH PROGRESSIVE NEUROLOGICAL DISORDERS	
Radka Bužgová	22
VÝZNAM DŮVERY PACIENTOV K ZDRAVOTNÍCKYM PRACOVNÍKOM	
THE IMPORTANCE OF PATIENTS' TRUST IN HEALTHCARE PROFESSIONALS	
Juraj Čáp.....	25

WHY DID PATIENT OUTCOMES NOT IMPROVE FOLLOWING THE INTRODUCTION OF EARLY WARNING SCORES INTO CLINICAL PRACTICE? AN EXAMPLE OF THE PLACE OF THE NURSE RESEARCHER

Jane Greaves 28

ELEKTRONIZACE PROCESŮ V KRAJSKÝCH HYGIENICKÝCH STANICÍCH: PŘEHLED, VÝZVY A MEZINÁRODNÍ INSPIRACE
DIGITIZATION OF PROCESSES IN REGIONAL PUBLIC HEALTH AUTHORITIES: CURRENT STATUS, CHALLENGES AND INTERNATIONAL INSPIRATION

Kateřina Grusová, Alena Petráková 30

KVALITA ŽIVOTA U MLADÝCH DOSPĚLÝCH PO ISCHEMICKÉ CÉVNÍ MOZKOVÉ PŘÍHODĚ: PŘEHLED VÝSLEDKŮ PROJEKTU AZV NU22-09-00021
QUALITY OF LIFE IN YOUNG ADULTS AFTER ISCHEMIC STROKE: OVERVIEW OF THE RESULTS FROM THE AZV PROJECT NU22-09-00021

Elena Gurková, Daniel Šaňák, Šárka Šaňáková, Daniela Bartoníčková, Lenka Štureková 33

VEDOMOSTI SESTIER Z CHIRURGICKÝCH ODBOROV O PREVENCI DEKUBITOV

SURGICAL NURSES' KNOWLEDGE ON PRESSURE ULCER PREVENTION

Edita Hlinková, Erika Škutová, Jana Nemcová 36

MINDFULNESS: KLID A ROVNOVÁHA V NÁROČNÉM PROSTŘEDÍ
MINDFULNESS: CALM AND BALANCE IN A CHALLENGING ENVIRONMENT

Romana Klášterecká, Petra Pičmanová, Lenka Machálková 39

SROVNÁNÍ VÝŽIVY STARŠÍCH DOSPĚLÝCH V ČESKÉ REPUBLICE A VE ŠPANĚLSKU V KONTEXTU PANDEMIE COVIDU-19

COMPARISON OF NUTRITION AMONG OLDER ADULTS IN THE CZECH REPUBLIC AND SPAIN IN THE CONTEXT OF THE COVID-19

Romana Klášterecká, Miroslav Kopecký, Petra Pičmanová 42

**VZŤAH MEDZI HODNOTENÍM KOMPETENCIÍ V OBLASTI BEZPEČNOSTI
PACIENTOV A ÚROVŇOU PROFESIONALIZMU U ŠTUDENTOV
OŠETROVATEĽSTVA**

**THE RELATIONSHIP BETWEEN THE EVALUATION OF PATIENT SAFETY
COMPETENCIES AND THE LEVEL OF PROFESSIONALISM AMONG
NURSING STUDENTS**

Dominika Kohanová, Andrea Sollárová, Dana Zrubcová, Ewelina Kolarczyk ...45

**RODIČE DEŤÍ S VROZENOU SRDEČNÍ VADOU – JE TŘEBA ZVÝŠIT
PODPORU ZE STRANY ZDRAVOTNICKÝCH PRACOVNÍKŮ?**

**PARENTS OF CHILDREN WITH CONGENITAL HEART DISEASE – IS THERE
A NEED FOR ENHANCED HEALTHCARE PROFESSIONALS SUPPORT?**

Ewelina Kolarczyk, Dominika Kohanová, Andrea Sollárová, Jacek Kusa48

KOORDINOVANÁ REHABILITACE PO ÚRAZECH

COORDINATED REHABILITATION AFTER INJURIES

Petr Konečný, Jana Vyskotová, Anita Můčková, Petra Gaul Aláčová.....51

**SPECIFIKA OŠETŘOVATELSKÉ PÉČE O PACIENTA S PARKINSONOVOU
NEMOCÍ NA GERONTOPSYCHIATRII**

**SPECIFICS OF NURSING CARE FOR PATIENTS WITH PARKINSON'S
DISEASE IN GERONTOPSYCHIATRY**

Lucie Křáková, Jakub Křák54

**BEZPEČNÉ POSKYTOVANIE OŠETROVATEĽSKEJ STAROSTLIVOSTI
Z PERSPEKTÍVY ŠTUDENTOV OŠETROVATEĽSTVA**

**SAFE PROVISION OF NURSING CARE FROM THE NURSING STUDENTS
PERSPECTIVE**

Radka Kurucová, Katarína Žiaková, Adriana Ďurkovičová 57

MONITOROVANIE HYGIENY RÚK V KONTEXTE OŠETROVATELSKEJ STAROSTLIVOSTI NA KLINIKE VNÚTORNÉHO LEKÁRSTVA V FN TRNAVA MONITORING OF HAND HYGIENE IN THE CONTEXT OF NURSING CARE AT THE INTERNAL MEDICINE CLINIC OF THE FACULTY HOSPITAL TRNAVA	
Viktória Lauková, Alena Dziacka, Andrea Botíková.....	60
INTEGRACE KOMPETENČNÍCH MODELŮ ZAMĚŘENÝCH NA ADIKTOLOGII DO VZDĚLÁVÁNÍ V OBORECH VŠEOBECNÉHO OŠETŘOVATELSTVÍ INTEGRATION OF THE ADDICTION COMPETENCY MODELS INTO THE EDUCATION IN NURSING PROFESSIONS	
Amalie Lososová, Vendula Pokorná.....	63
POTŘEBUJE ZDRAVOTNICTVÍ V ČESKÉ REPUBLICE DIGITALIZACI? DOES HEALTHCARE IN THE CZECH REPUBLIC NEED DIGITIZATION?	
Jozef Machek.....	66
HEALTH VISITING ROLE IDENTITY IN A TURBULENT ENVIRONMENT: HOW DOES THIS AFFECT INTERPROFESSIONAL COLLABORATIVE PRACTICE?	
Alison Machin.....	69
FUGL-MEYEROVO VYŠETŘENÍ JAKO KLINICKÝ NÁSTROJ PRO ZHODNOCENÍ SENZOMOTORICKÉHO DEFICITU U PACIENTŮ PO CÉVNÍ MOZKOVÉ PŘÍHODĚ FUGL-MEYER ASSESSMENT AS A CLINICAL TOOL FOR THE EVALUATION OF SENSORIMOTOR DEFICIT IN PATIENTS AFTER STROKE	
Tereza Marková, Barbora Kolářová, Nicole Musilová, Viktorie Nesrstová, Petr Kolář	71
VPLYV ÚNAVY NA Dospelých pacientov so SCLEROSIS MULTIPLEX V AMBULANTNEJ STAROSTLIVOSTI THE IMPACT OF FATIGUE ON ADULT PATIENTS WITH MULTIPLE SCLEROSIS IN OUTPATIENTS CARE	
Michaela Miertová	74

THE ROLE OF AI IN HEALTHCARE: OPPORTUNITIES AND CHALLENGES

Lior Naamati-Schneider..... 77

KVALITA ŽIVOTA ŽEN S ENDOMETRIÓZOU

QUALITY OF LIFE OF WOMEN WITH ENDOMETRIOSIS

Daniela Nedvědová, Sára Kudláčková 79

HODNOCENÍ ZNEVÝHODNĚNÍ U OSOB S OMEZENOU SVĚPRÁVNOSTÍ

ASSESSMENT OF DISABILITIES IN PERSONS WITH LIMITED LEGAL CAPACITY

Jan Neugebauer, Žaneta Němcová 82

INOVAČNÍ METODY VE VÝUCE OŠETŘOVATELSTVÍ: POHLED STUDENTŮ

INNOVATIVE METHODS IN NURSING EDUCATION: STUDENTS' PERSPECTIVE

Jan Neugebauer, Jana Haluzíková, Daniel Jirkovský, Jaroslava Hromádková, Kateřina Průšová, Hana Novotná, Martina Růžičková, Jakub Nakládal, Jan Sedláček..... 85

POHYBOVÁ AKTIVITA STARŠÍCH DOSPĚLÝCH 65+ V ČESKÉ REPUBLICĚ A VE ŠPANĚLSKU PŘED, BĚHEM A PO PANDEMII COVIDU-19

PHYSICAL ACTIVITY OF OLDER ADULTS 65+ IN THE CZECH REPUBLIC AND SPAIN BEFORE, DURING AND AFTER THE COVID-19 PANDEMIC

Petra Pičmanová, Miroslav Kopecký, Romana Klášterecká 88

PĚČE O OSOBU SE SYMPTOMY DEMENCE V DOMOVECH PRO SENIORY V ČR

THE CARE OF A PERSON WITH DEMENTIA SYMPTOMS IN HOMES FOR SENIORS IN CZECH REPUBLIC

Eva Procházková 91

PSYCHOEDUKACE A JEJÍ VÝZNAM V NÁSLEDNÉ PÉČI PO CÉVNÍ MOZKOVÉ PŘÍHODĚ	
PSYCHOEDUCATION AND ITS IMPORTANCE IN FOLLOW-UP CARE AFTER STROKE	
Eva Prušová, David Školoudík, Kateřina Procházková.....	94
SEBAOPATROVATEĽSKÉ SPRÁVANIE PACIENTOV SO ZLYHANÍM SRDCA V SLOVENSKEJ REPUBLIKE – PREDBEŽNÉ VÝSLEDKY	
SELF-CARE BEHAVIOUR OF HEART FAILURE PATIENTS IN THE SLOVAK REPUBLIC – PRELIMINARY RESULTS	
Mária Sováriová Soósová, Elena Gurková, Renáta Suchanová	97
VALIDITA A RELIABILITA ČESKEJ VERZIE EURÓPSKEJ STUPNICE SEBAOPATROVATEĽSKÉHO SPRÁVANIA PRI ZLYHANÍ SRDCA – 9	
VALIDITY AND RELIABILITY OF THE CZECH VERSION OF THE EUROPEAN HEART FAILURE SELF-CARE BEHAVIOUR SCALE – 9	
Mária Sováriová Soósová, Elena Gurková, Kamila Helbichová	100
VZŤAH MEDZI SUBJEKTÍVNOU POHODOU OPATROVATEĽOV A KVALITOU ŽIVOTA SÚVISIACOU SO ZDRAVÍM U PACIENTOV PO CIEVNEJ MOZGOVEJ PŘÍHODE	
ASSOCIATION BETWEEN CAREGIVERS' PERSONAL WELL-BEING AND HEALTH RELATED QUALITY OF LIFE OF PATIENTS AFTER STROKE	
Mária Sováriová Soósová, Valéria Parová.....	103
KOMPLEXNÍ PREVENCE A INTERDISCIPLINÁRNÍ PÉČE O JEDINCE S CÉVNÍ MOZKOVOU PŘÍHODOU	
COMPREHENSIVE PREVENTION AND INTERDISCIPLINARY CARE FOR PATIENTS WITH STROKE	
Lenka Šedová, Sylva Bártlová, František Dolák, Andrea Hudáčková.....	106

**ZKUŠENOSTI SESTER S OŠETŘOVATELSKOU PÉČÍ O PACIENTA
S DELIRIEM NA JIP**

**NURSES' EXPERIENCE WITH NURSING CARE OF A PATIENT WITH
DELIRIUM IN THE ICU**

Blažena Ševčíková, Hana Juřicová, Lenka Štureková, Jana Konečná109

**ZDRAVOTNICTVÍ BEZ SESTER? RIZIKO, KTERÉ SI NEMŮŽEME DOVOLIT
HEALTH CARE WITHOUT NURSES? A RISK WE CANNOT AFFORD**

Jakub Tatarka112

**AKO SÚ SESTRY (NE)MOTIVOVANÉ: ROZMANITOSŤ PRACOVNEJ
MOTIVÁCIE SESTIER**

**HOW NURSES ARE (DE)MOTIVATED: DIVERSITY OF NURSES' WORK
MOTIVATION**

Martina Tomagová115

**E-LEARNINGOVÉ METÓDY VZDELÁVANIA V PREVENCII FRAILTY
SYNDRÓMU AKO SÚČASŤ INTERVENCIÍ V OŠETROVATELSTVE**

**E-LEARNING EDUCATION METHODS IN THE PREVENTION OF FRAILTY
SYNDROME AS PART OF NURSING INTERVENTIONS**

Eva Tomíková, Jana Boroňová, Jana Čapská, Olga Kabátová, Andrea Lajdová,
Alena Uričková118

**MOŽNOSTI HODNOCENÍ PŘEDOPERAČNÍHO STRACHU U DOSPĚLÝCH
PACIENTŮ**

**POSSIBILITIES OF MEASURING PREOPERATIVE FEAR IN ADULT
PATIENTS**

Renáta Zeleníková121

ÚVOD

Předkládaná publikace obsahuje soubor abstraktů z odborné konference *Per Salutem Coniungere I – Inovace, metody a výzkum s přesahem do klinické praxe* s mezinárodní účastí. Jedná se o první ročník této konference, který proběhl ve významné spolupráci s Fakultní nemocnicí Olomouc. Konference byla tematicky zaměřena na oblasti vzdělávání, praxe založené na důkazech, výzkumu a aktuálních trendů v ošetrovatelství a jiných nelékařských zdravotnických oborech. Publikace reflektuje široké spektrum odborných témat – od profesní přípravy studentů ošetrovatelství přes ověřování a využití hodnotících nástrojů v klinickém prostředí až po témata cílená na seniorskou populaci. Podstatná část příspěvků je věnována neurologickému ošetrovatelství, zejména tématům spojeným s cévní mozkovou příhodou v kontextu kvality života. Část neurologických příspěvků vznikla za podpory Ministerstva zdravotnictví ČR ve spolupráci s Agenturou pro zdravotnický výzkum ČR v rámci projektu č. NU00021-09-22. Součástí sborníku jsou rovněž abstrakty příspěvků studentů doktorského studia.

Cílem tohoto recenzovaného sborníku je nabídnout odborné veřejnosti ucelený přehled aktuálních vědeckých poznatků a trendů, které reflektují současný vývoj v oblasti ošetrovatelství a jiných nelékařských zdravotnických oborů. Zastoupení tuzemských i zahraničních autorů umožňuje nahlédnout na vybraná témata v širším mezinárodním kontextu a podpořit sdílení poznatků napříč odbornou komunitou.

Editorky

Mgr. Jana Konečná, Ph.D., a Mgr. Daniela Bartoníčková, PhD.

PREFACE

This publication contains a collection of abstracts from the *Per Salutem Coniungere I* international conference on innovation, methods, and research with implications for clinical practice. This inaugural edition of the conference was organized in close collaboration with the University Hospital Olomouc. The thematic focus of the conference encompassed education, evidence-based practice, research, and emerging trends in nursing and other allied health professions. The publication reflects a wide range of professional topics – spanning the education and clinical preparation of nursing students, the validation and use of assessment tools in clinical settings, and issues concerning the senior population. A significant portion of the contributions is dedicated to neurological nursing, particularly topics related to stroke in the context of quality of life. Selected neurology-focused contributions were supported by the Ministry of Health of the Czech Republic in cooperation with the Czech Health Research Council under project No AZV MZ ČR NU22-09-00021. The collection also includes abstracts authored by doctoral students.

The aim of this peer-reviewed volume is to provide the professional community with a comprehensive overview of current scientific knowledge and trends that reflect recent developments in nursing and other allied health disciplines. The inclusion of both domestic and international authors brings a broader international perspective to the topics presented and fosters the exchange of knowledge within the wider professional community.

Editors

Mgr. Jana Konečná, Ph.D. and Mgr. Daniela Bartoníčková, Ph.D.

ABSTRAKTY

PROGRAMY SELF-MANAGEMENTU DOSPĚLÝCH PACIENTŮ PO CÉVNÍ MOZKOVÉ PŘÍHODĚ: LITERÁRNÍ PŘEHLED

SELF-MANAGEMENT PROGRAMMES FOR ADULT PATIENTS AFTER STROKE: A LITERATURE REVIEW

Romana Bečvářová¹, Elena Gurková²

1 *Ostravská univerzita, Lékařská fakulta, Ústav ošetrovatelství a porodní asistence, Česká republika*

2 *Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta zdravotníckych odborov, Katedra ošetrovatelstva, Slovensko*

Abstrakt

Cíl: Cílem tohoto literárního přehledu bylo identifikovat existující self-management programy aplikované u dospělých osob po cévní mozkové příhodě a popsat jejich klíčové charakteristiky včetně obsahu, způsobu implementace a použitých nástrojů pro hodnocení výsledků. Výzkumná otázka formulovaná podle formátu Participants – Phenomenon of Interest – Context (P-PI-Co) zněla: Jaké self-management programy jsou určeny pro pacienty po CMP?

Metody: Literární přehled byl založen na narativní syntéze kvantitativních studií, které byly vyhledávány v databázích CINAHL, MEDLINE a PubMed v období od dubna do května 2025. Vyhledávání a třídění studií probíhalo v souladu s doporučeními Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses (PRISMA 2020). Celkem bylo identifikováno 912 studií, z nichž bylo do přehledu zařazeno 10: 8 randomizovaných kontrolovaných studií, 1 kvaziexperimentální a 1 intervenční kohortová studie. K hodnocení kvality těchto studií byly použity nástroje pro posouzení rizika systematické chyby – RoB 2 pro randomizované studie a ROBINS-I pro nerandomizované studie.

Výsledky: Analýza identifikovala 10 kvantitativních studií zaměřených na self-management programy aplikované u dospělých pacientů po prodělané cévní mozkové příhodě. Programy byly navrženy s ohledem na specifické potřeby a prostředí těchto pacientů. Sedm programů bylo hodnoceno jako účinných nebo slibných, a to zejména z hlediska zlepšení sebeúčinnosti, kvality života a vybra-

ných klinických výstupů. Zbylé 3 programy nevykázaly statisticky významné zlepšení ve srovnání se standardní péčí a byly hodnoceny jako neúčinné.

Závěr: Zjištění naznačují, že programy self-managementu mohou být efektivním nástrojem podpory dospělých osob po cévní mozkové příhodě. Tyto programy mají potenciál zlepšit zvládání následků CMP, celkové zdraví i kvalitu života pacientů.

Klíčová slova:

cévní mozková příhoda, self-management, program komunitní péče, rehabilitace, literární přehled

Abstract

Aim: The aim of this literature review was to identify existing self-management programmes implemented in adults after stroke and to describe their key characteristics, including programme content, implementation methods, and outcome assessment tools. The research question, formulated according to the Participants – Phenomenon of Interest – Context (P-PI-Co) framework, was: What self-management programmes are intended for patients after stroke?

Methods: The literature review was based on a narrative synthesis of quantitative studies, which were searched in the CINAHL, MEDLINE, and PubMed databases between April and May 2025. The search and selection process followed the guidelines of the Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses (PRISMA 2020). A total of 912 studies were identified, of which 10 were included in the review: 8 randomised controlled trials, 1 quasi-experimental study, and 1 interventional cohort study. To assess the quality of the included studies, risk of bias assessment tools were used – RoB 2 for randomised studies and ROBINS-I for non-randomised studies.

Results: The analysis identified 10 quantitative studies focused on self-management programmes implemented in adult patients after stroke. These programmes were designed with regard to the specific needs and settings of this population. Seven programmes were evaluated as effective or promising, particularly in terms of improving self-efficacy, quality of life, and selected clinical outcomes. The remaining 3 programmes did not show statistically significant improvements compared to usual care and were assessed as ineffective.

Conclusions: The findings suggest that self-management programmes can be an effective tool for supporting adults after stroke. These programmes have the potential to improve coping with the consequences of stroke, overall health, and patients' quality of life.

Keywords:

stroke, self-management, programme community care, rehabilitation, literature review

Kontakt:

Mgr. Romana Bečvářová
Lékařská fakulta, Ostravská univerzita
Syllabova 19, Ostrava-Vítkovice, 703 00, ČR
robecvarova@gmail.com

ZDRAVOTNÁ GRAMOTNOSŤ UNIVERZITNÝCH ŠTUDENTOV OŠETROVATEĽSTVA: KRÁTKY PRIESKUM S VYUŽITÍM NÁSTROJA HEALTH LITERACY ASSESSMENT TOOL

HEALTH LITERACY OF UNIVERSITY NURSING STUDENTS: A BRIEF SURVEY USING A HEALTH LITERACY ASSESSMENT TOOL

Ivana Bóriková

*Univerzita Komenského v Bratislave, Jesseniova lekárska fakulta v Martine,
Ústav ošetrovateľstva, Slovensko*

Abstrakt

Úvod: Zdravotná gramotnosť (ZG) predstavuje osobné vedomosti a kompetencie, ktoré sa hromadia prostredníctvom každodenných aktivít a sociálnych interakcií. Je určujúcim faktorom zdravia a znamená schopnosť pristupovať k informáciám a službám, rozumieť im, hodnotiť ich a používať ich spôsobmi, ktoré podporujú a udržiavajú dobré zdravie a pohodu. Je to viacrozmerový koncept: funkčná doména sa vzťahuje na základné zručnosti v čítaní a písaní zdravotných informácií; interaktívna predstavuje pokročilé kognitívne a sociálne zručnosti, ktoré umožňujú extrahovať zdravotné informácie z rôznych zdrojov; kritická sa vzťahuje na kritickú analýzu zdravotných informácií a používanie kvalitných informácií na prijímanie informovaných rozhodnutí o zdraví.

Ciel: Zmapovať úroveň ZG u študentov ošetrovateľstva na slovenských univerzitách.

Metódy: Prierezová štúdia bola realizovaná na jeseň 2024 na slovenských univerzitách. ZG sa merala pomocou seba posudzovacieho nástroja HLAT (Health Literacy Assessment Tool), ktorý obsahuje 8 položiek s celkovým rozsahom skóre od 0 do 37; vyššie skóre indikuje vyššiu úroveň ZG. Súbor položiek predstavuje všetky domény ZG.

Výsledky: Súbor zahŕňal 1 148 respondentov, prevažne ženy (95,8 %); vek sa pohyboval od 18 do 62 rokov ($23,3 \pm 7$). Väčšina (74 %) maturovala na stredných zdravotníckych školách, gymnazisti tvorili 18 % a študenti iných stredných škôl

tvorili 8 %. Študentov bakalárskeho stupňa bolo 90,9 %, magisterského stupňa len 9,1 %. Celkové skóre HLAT sa pohybovalo od 9 do 37 (28,76 ± 3,86), čo naznačuje primeranú úroveň ZG, avšak časť respondentov môže čeliť miernym problémom v porozumení alebo aplikácii zdravotných informácií. Vek sa ukázal ako významný prediktor: študenti nad 26 rokov dosiahli v HLAT vyššie skóre ako ich mladší rovesníci ($p < 0,001$), čo môže odzrkadľovať životné skúsenosti a zdravotné rozhodnutia.

Záver: Profesionálna ZG je základnou súčasťou schopnosti reagovať na ZG a komunikačné potreby pacientov. Je potrebné posilniť problematiku ZG vo vzdelávacích osnovách budúcich sestier, pretože majú významný potenciál zlepšiť ZG svojich pacientov.

Kľúčové slová:

zdravotná gramotnosť, ošetrovatelstvo, univerzitní študenti, meranie HLAT-8

Podporené projektom KEGA 051UK-4/2024: Zdravotná gramotnosť študentov ošetrovatelstva.

Abstract

Background: Health literacy (HL) represents personal knowledge and competencies that accumulate through everyday activities, and social interactions. HL is a determinant of health and means being able to access, understand, evaluate and use information and services in ways that promote and maintain good health. HL is a multidimensional concept; it has three domains: functional refers to basic skills in reading and writing health information; interactive represents advanced cognitive and social skills that allow one to extract health information from various sources; critical refers to critically analyze information and use quality information to make informed decisions about health.

Aim: To mapping the levels of HL among nursing students at Slovak universities.

Methods: The cross-sectional study was conducted in autumn 2024 at Slovak universities. HL was measured using the HLAT, a self-report instrument comprising 8 items yielding a total score range 0-37; with higher scores indicating higher levels of HL.

Results: In the sample was 1,148 respondents, predominantly female (95.8%); respondents' ages ranged 18-62 years (23.3±7). The majority (74%) graduated from secondary nursing schools, gymnasium students made up 18%, and other types of secondary schools made up 8%; 90.9% were bachelor's degree students. The total HLAT score ranged 9-37 (28.76±3.86), indicating generally adequate HL in the sample, however, some respondents may face moderate problems in understanding or applying health information. Age emerged as a significant predictor: students over 26 years scored significantly higher on the HLAT than their younger peers ($p < 0.001$), this may reflect life experiences or more frequent encounters with complex health decisions.

Conclusions: Professional HL is an essential part of being able to respond to patients' HL and communication needs. There is a need to strengthen HL issues in the educational curriculum of future nurses, because they have significant potential to improve the HL of their patients.

Keywords:

health literacy, nursing, university students, measurement HLAT-8

Supported by project KEGA 051UK-4/2024: Health literacy of nursing students.

Kontakt:

doc. Mgr. Ivana Bóriková, PhD.

Univerzita Komenského v Bratislave, Jesseniova lekárska fakulta v Martine,

Ústav ošetrovateľstva

Malá Hora 5, 036 01 Martin, Slovensko

ivana.borikova@uniba.sk

MOŽNOSTI VYUŽITÍ NEUROPALIATIVNÍ PÉČE U PACIENTŮ S PROGRESIVNÍM NEUROLOGICKÝM ONEMOCNĚNÍM

THE POTENTIAL OF NEUROPALLIATIVE CARE FOR PATIENTS WITH PROGRESSIVE NEUROLOGICAL DISORDERS

Radka Bužgová

Ostravská univerzita, Lékařská fakulta, Ústav ošetrovatelství a porodní asistence, Česká republika

Abstrakt

Úvod: Pacienti s progresivními neurologickými onemocněními čelí v průběhu své nemoci četným fyzickým, psychosociálním i spirituálním obtížím. Tyto potřeby často přesahují možnosti běžné neurologické péče a mohou být efektivněji řešeny prostřednictvím různých forem neuropaliativní péče.

Cíl: Cílem příspěvku je představit možnosti využití neuropaliativní péče u pacientů s progresivním neurologickým onemocněním, poukázat na význam jejího včasného zahájení a zdůraznit přínosy pro pacienty i jejich rodiny.

Metody: Příspěvek vychází z analýzy současné odborné literatury zaměřené na integraci paliativní péče do neurologické praxe. Zvláštní pozornost je věnována modelům péče, screeningovým nástrojům (např. ESAS, IPOS, PNDQoL) a prognostickým nástrojům umožňujícím včasné rozpoznání potřeby paliativní intervence. Dále jsou prezentovány výsledky intervenční studie realizované v České republice, která zahrnovala 151 pacientů s PNO a jejich rodinných příslušníků. Ke sběru dat byl použit dotazník PNDQoL.

Výsledky: Analýza zahraničních studií i dat z výzkumu provedeného v ČR ukazuje, že časně zahájení paliativní péče u neurologických pacientů zlepšuje kvalitu života, umožňuje účinnější zvládnání symptomů a snižuje psychickou i fyzickou zátěž pečujících osob. Zároveň podporuje plánování péče na konci života v souladu s přáními pacienta a přispívá ke snížení nákladů na zdravotní péči.

Závěr: Neuropaliativní péče představuje klíčový a stále více uznávaný přístup v péči o pacienty s pokročilými neurologickými onemocněními. Do budoucna je nezbytné posílit spolupráci mezi neurology, neurologickými sestrami a specialis-

ty v paliativní medicíně tak, aby bylo možné poskytovat včasnou, systematickou a individuálně zaměřenou podporu pacientům i jejich blízkým.

Klíčová slova:

kvalita života, management symptomů, paliativní péče, potřeby, progresivní neurologické onemocnění

Abstract

Background: Patients with progressive neurological diseases face numerous physical, psychosocial, and spiritual challenges throughout the course of their illness. These needs often exceed the scope of standard neurological care and can be more effectively addressed through various forms of neuropalliative care.

Aim: The aim of this paper is to present the possibilities of implementing neuropalliative care for patients with progressive neurological diseases, highlight the importance of its early initiation, and emphasize its benefits for both patients and their families.

Methods: This paper is based on an analysis of current scientific literature focused on the integration of palliative care into neurological practice. Special attention is given to models of care, screening tools (e.g., ESAS, IPOS, PNDQoL), and prognostic instruments that help identify palliative care needs in a timely manner. In addition, results from an interventional study conducted in the Czech Republic are presented, involving 151 patients with progressive neurological diseases and their family members. Data collection was carried out using the PNDQoL questionnaire.

Results: Analysis of both international studies and data from the Czech study shows that early implementation of palliative care in the course of neurological disease improves patients' quality of life, enables more effective symptom management, and reduces the psychological and physical burden on caregivers. It also supports end-of-life care planning in line with the patient's preferences and contributes to lowering healthcare costs.

Conclusions: Neuropalliative care represents a key and increasingly recognized approach in the management of patients with advanced neurological conditions. Strengthening collaboration between neurologists, neurology nurses, and pallia-

tive care specialists is essential for providing timely, systematic, and individually tailored support to patients and their loved ones.

Keywords:

quality of life, palliative care, needs, progressive neurological disease, symptom management

Kontakt:

doc. PhDr. Radka Bužgová, Ph.D.

Ústav ošetrovatelství a porodní asistence, Lékařská fakulta, Ostravská univerzita

Syllabova 19, Ostrava 700 30, ČR

radka.buzgova@osu.cz

VÝZNAM DÔVERY PACIENTOV K ZDRAVOTNÍCKYM PRACOVNÍKOM

THE IMPORTANCE OF PATIENTS' TRUST IN HEALTHCARE PROFESSIONALS

Juraj Čáp

*Univerzita Komenského v Bratislave, Jesseniova lekárska fakulta v Martine,
Ústav ošetrovateľstva, Slovensko*

Abstrakt

Úvod: Dôvera je chápaná ako významný prvok vzťahu medzi zdravotníckymi pracovníkmi a pacientami. Je nevyhnutná na dosahovanie cieľov zdravotnej starostlivosti, naviazanie terapeutického vzťahu, na súcitnú a na osobu orientovanú starostlivosť.

Cieľ: Cieľom štúdie bolo preskúmať, aký význam pripisujú pacienti s chronickým ochorením dôvere k zdravotníckym pracovníkom.

Metódy: Výskum mal kvalitatívny, fenomenologický charakter. Na zber dát boli použité pološtruktúrované rozhovory a ich analýza bola uskutočnená prostredníctvom multiperspektívnej interpretatívno-fenomenologickej analýzy. Celkovo bolo analyzovaných 21 rozhovorov s pacientami s chronickými ochoreniami.

Výsledky: Výsledkom analýzy je 5 spoločných tém: *Osobný prístup a záujem, Súcitná angažovanosť, Napätie medzi autonómiou a paternalizmom, Vnímanie a realita odbornosti zdravotníkov a Medzi bezpečím a odkázanosťou*. Tieto témy boli bližšie špecifikované 13 subtémami.

Záver: Zistenia poukazujú na to, že dôvera v zdravotníckych pracovníkov bola prežívaná ako spolubytie, založené na priateľskom a rešpektujúcom vzťahu. Opierala sa o autentický záujem, prejavovaný súcit, ochotu pomôcť a presvedčenie o odbornej spôsobilosti zdravotníkov, čo pacientom prinášalo pocit istoty a zmierňovalo ich obavy. Tieto poznatky môžu byť použité v praxi na podporu vytvárania dôvery vo vzťahoch medzi zdravotníckymi pracovníkmi a pacientami, ako aj na ďalší výskum v tejto oblasti.

Klíčové slová:

důvera, vzťah medzi pacientom a zdravotníckym pracovníkom, interpretatívna fenomenologická analýza

Výskum bol podporený VEGA č. 1/0276/21.

Abstract

Background: Trust is recognized as a key element in the relationship between healthcare professionals and patients. It is essential for achieving healthcare goals, establishing therapeutic relationships, and delivering compassionate, person-centred care.

Aim: Study aimed to explore the meaning that patients with chronic illnesses attribute to trust in healthcare professionals.

Methods: This qualitative study employed a phenomenological approach. Data were collected through semi-structured interviews and analysed using multi-perspective interpretative phenomenological analysis. A total of 21 interviews with patients living with chronic conditions were analysed.

Results: The analysis yielded 5 overlap themes: *Personal Approach and Concern, Compassionate Engagement, Tension Between Autonomy and Paternalism, Perception and Reality of Healthcare Professionals' Expertise, and Between Safety and Dependency*. These were further elaborated through 13 subthemes.

Conclusions: The findings suggest that trust in healthcare professionals is experienced as a form of coexistence, grounded in a friendly and respectful relationship. It is built on authentic interest, demonstrated compassion, a willingness to help, and confidence in the professionals' competence. This trust provides patients with a sense of security and helps alleviate their fears. These insights can inform clinical practice by supporting the development of trust-based relationships and guiding future research in this area.

Keywords:

trust, patient-healthcare professional relationship, interpretative phenomenological analysis

The research was supported by VEGA No. 1/0276/21.

Kontakt:

doc. Mgr. Juraj Čáp, PhD.

Ústav ošetrovateľstva JLF UK

Malá Hora 5, 036 01, Martin, Slovensko

juraj.cap@uniba.sk

WHY DID PATIENT OUTCOMES NOT IMPROVE FOLLOWING THE INTRODUCTION OF EARLY WARNING SCORES INTO CLINICAL PRACTICE? AN EXAMPLE OF THE PLACE OF THE NURSE RESEARCHER

Jane Greaves

University of Northumbria, School of Health Care and Nursing Sciences, UK

Abstract

Modern patient care is complex and often requires collaboration between a team of individuals from different professional backgrounds and disciplines. Successful outcomes occur when evidence of the efficacy of treatment is established by research and it is then appropriately delivered by the clinical team. I will suggest that the efficacy of a procedure or treatment is often as dependent upon inter-professional teamwork, as it is on its underlying science.

Early warning scores were introduced into acute care to identify patients at the risk of catastrophic deterioration, so that “rescue” treatment and transfer to critical care would not be delayed. The anticipated improvements in patient’s outcomes did not follow their introduction.

I will describe my research, demonstrating that doctors and nurses failed to follow the early warning protocol and asking why they did this.

The new system of early warning and reviews had been introduced with inadequate consideration of how it would affect existing working practices and that medical and nursing staff negotiated pragmatic solutions that allowed them to optimally manage all their patients.

Conclusions: Nurse researchers have the necessary knowledge and clinical insight to examine the link between treatments prescribed by physicians and their application by clinical teams. I will discuss the obstacles that I found in promulgating my findings and suggest that these are common in situations where nurse researchers investigate the efficacy of clinical interventions.

Key words:

inter-professional working, early warning scores, nursing research, organisation of work

Contact:

Dr Jane Greaves

Associate Professor, Associate Head of School (Research and Knowledge Exchange).

School of Healthcare and Nursing Science,

University of Northumbria

Coach Lane Campus,

Coach Lane, Newcastle upon Tyne NE7 7XA, UK

Jane.greaves@ Northumbria.ac

ELEKTRONIZACE PROCESŮ V KRAJSKÝCH HYGIENICKÝCH STANICÍCH: PŘEHLED, VÝZVY A MEZINÁRODNÍ INSPIRACE

DIGITIZATION OF PROCESSES IN REGIONAL PUBLIC HEALTH AUTHORITIES: CURRENT STATUS, CHALLENGES AND INTERNATIONAL INSPIRATION

Kateřina Grusová, Alena Petráková

Univerzita Palackého v Olomouci, Fakulta zdravotnických věd, Česká republika

Abstrakt

Úvod: Digitalizace veřejného zdravotnictví je klíčovým prvkem modernizace státní správy. Krajské hygienické stanice (KHS), jako instituce zajišťující ochranu veřejného zdraví, čelí výzvám spojeným s elektronizací dokumentace, komunikace i interních procesů. Přestože digitalizace zdravotnictví v České republice postupuje, oblast KHS zůstává na okraji těchto snah a chybí jí cílená systémová podpora.

Cíl: Cílem příspěvku je na základě analýzy veřejně dostupných zdrojů zmapovat aktuální stav elektronizace procesů a dokumentů na krajských hygienických stanicích v České republice, identifikovat příklady dobré praxe a porovnat je se zahraničními přístupy.

Metody: Byla provedena kvalitativní analýza veřejně dostupných informací z webových stránek 14 krajských hygienických stanic, Ministerstva zdravotnictví, Národního centra elektronického zdravotnictví a Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR (ÚZIS). Hodnocena byla dostupnost elektronických formulářů, možnost online komunikace, zapojení do digitalizačních projektů a návaznost na strategické dokumenty.

Výsledky: Analýza odhalila výrazné rozdíly v úrovni digitalizace mezi jednotlivými KHS. Zatímco některé stanice nabízejí elektronické formuláře a moderní webová rozhraní, jiné využívají pouze základní e-podatelný a datové schránky. Neexistuje jednotný informační systém ani standardizované postupy. Tato situace omezuje efektivitu komunikace, zvyšuje administrativní zátěž a komplikuje koordinaci epidemiologických intervencí. Zahraniční systémy (např. Estonsko,

Rakousko) ukazují přínosy centralizovaných informačních systémů, propojení institucí veřejného zdraví a důrazu na kybernetickou bezpečnost.

Závěr: Digitalizace krajských hygienických stanic v ČR je v počáteční fázi. Klíčová je tvorba strategického rámce, zavedení jednotného informačního systému a sdílení příkladů dobré praxe. Inspiraci nabízí zahraniční přístupy, které propoují efektivitu, transparentnost a bezpečnost dat.

Klíčová slova:

digitalizace, hygienické stanice, veřejné zdraví, elektronizace procesů, mezinárodní srovnání

Abstract

Background: The digitization of public health is a key element in modernizing public administration. In the Czech Republic, Regional Public Health Authorities (PHA) play a crucial role in safeguarding population health, yet they remain on the periphery of national digitization efforts. While broader healthcare digitization is progressing, targeted support and system-wide solutions for PHA are still lacking.

Aim: The aim of this paper is to map, based on publicly available data sources, the current state of digitization of processes and documents at Regional Public Health Authorities in the Czech Republic, identify examples of good practice, and compare them with international approaches.

Methods: A qualitative analysis of publicly available information from the websites of 14 Regional Public Health Authorities, the Ministry of Health, the National Center for Electronic Healthcare, and the Institute of Health Information and Statistics of the Czech Republic was conducted. The availability of electronic forms, online communication options, participation in digitization projects, and alignment with strategic documents were evaluated.

Results: The analysis revealed significant disparities in the level of digitization among individual authorities. While some offer electronic forms and modern online interfaces, others rely only on basic data boxes and electronic submission systems. There is neither a unified information system nor standardized processes. This situation limits communication efficiency, increases administrative workload, and complicates coordination of epidemiological interventions.

International models (e.g., Estonia, Austria) demonstrate the benefits of centralized information systems, institutional interconnection, and emphasis on cybersecurity.

Conclusions: The digitization of Regional Public Health Authorities in the Czech Republic is at an early stage. Creating a strategic framework, implementing a unified information system, and sharing examples of good practice are crucial. International approaches integrating efficiency, transparency, and data security may serve as useful inspiration.

Keywords:

digitization, Regional Public Health Authorities, public health, electronic processes, international comparison

Kontakt:

Mgr. Kateřina Grusová, MBA
Fakulta zdravotnických věd, Univerzita Palackého v Olomouci
Tř. Svobody 8, 779 00 Olomouc, ČR
katerina.grusova01@upol.cz

KVALITA ŽIVOTA U MLADÝCH DOSPĚLÝCH PO ISCHEMICKÉ CÉVNÍ MOZKOVÉ PŘÍHODĚ: PŘEHLED VÝSLEDKŮ PROJEKTU AZV NU22-09-00021

QUALITY OF LIFE IN YOUNG ADULTS AFTER ISCHEMIC STROKE: OVERVIEW OF THE RESULTS FROM THE AZV PROJECT NU22-09-00021

Elena Gurková¹, Daniel Šaňák², Šárka Šaňáková¹, Daniela Bartoníčková¹,
Lenka Štureková¹

1 *Univerzita Palackého v Olomouci, Fakulta zdravotnických věd, Ústav
ošetřovatelství, Česká republika*

2 *Komplexní cerebrovaskulární centrum, Neurologická klinika, Lékařská fakulta,
Univerzita Palackého v Olomouci, Fakultní nemocnice Olomouc, Česká republika*

Abstrakt

Úvod: Projekt AZV NU22-09-00021 se zaměřuje na identifikaci prediktorů kvality života související se zdravím (HRQoL) u mladých pacientů do 50 let v průběhu prvních 12 měsíců po ischemické cévní mozkové příhodě (iCMP). Součástí projektu je validace specifických nástrojů měření kvality života a analýza životních zkušeností, hodnocení funkčního stavu, psychosociálních důsledků a pracovního uplatnění v různých fázích zotavení.

Cíl: Cílem příspěvku je shrnout hlavní výsledky jednotlivých fází projektu: 1. teoreticko-validační – validace českých verzí nástrojů Stroke Impact Scale 3.0 (SIS 3.0) a NeuroQoL; 2. kvalitativní – interpretace životních zkušeností mladých pacientů po iCMP; 3. kvantitativní – prospektivní hodnocení změn v HRQoL během prvního roku po iCMP.

Metody: Použit byl smíšený výzkumný design zahrnující triangulaci kvantitativních (SIS 3.0, NeuroQoL, neuropsychologická baterie) a kvalitativních metod (interpretativní fenomenologická analýza). Výzkumný soubor tvořili pacienti zařazení do prospektivní studie FRAILTY (NCT04839887). Kvantitativní data byla získána následovně: 1. fáze (150 pacientů ve věku 18–80 let bez kognitivního deficitu); 3. fáze (241 pacientů ve věku 18–65 let po iCMP). Kvalitativní data (2. fáze projektu) pocházejí z hloubkových rozhovorů s 25 pacienty ve věku 18–50 let.

Výsledky: Česká verze SIS 3.0 prokázala uspokojivou kriteriální a konstrukční validitu. Nejvýraznější klinicky významné změny byly zaznamenány v doménách fyzické síly, emocí a sociální participace. Klíčovými prediktory HRQoL byly bolest a psychosociální symptomy (zejména deprese, kognitivní dysfunkce a funkční stav), a to i u pacientů s mírným či žádným fyzickým deficitem. Kvalitativní analýza odhalila 3 hlavní oblasti narušení po iCMP: identita (sebepojetí), sociální život a blízké mezilidské vztahy. První rok byl charakterizován procesem adaptace, snahou navázat na předchozí život a obtížemi souvisejícími s únavou a nedostatečnou podporou ze strany zdravotního systému.

Závěr: Zjištění jsou klíčová pro zdravotnické profesionály při redefinování výtorného klinického výsledku, vývoji intervenčních strategií, přizpůsobení intervencí zaměřených na tuto věkovou skupinu a vytvoření standardizované baterie hodnocení následků iCMP pro potřeby české populace.

Klíčová slova:

cévní mozková příhoda, mladý dospělý, kvalita života související se zdravím

Podpořeno Ministerstvem zdravotnictví ČR ve spolupráci s Agenturou pro zdravotnický výzkum ČR v rámci projektu č. AZV MZ ČR č. NU22-09-00021.

Abstract

Background: The AZV project NU22-09-00021 focuses on identifying predictors of health-related quality of life (HRQoL) in young patients (up to 50 years of age) during the first 12 months following an ischemic stroke (IS). The project includes the validation of specific HRQoL assessment tools and an analysis of lived experiences, functional outcomes, psychosocial consequences, and work reintegration at various stages of recovery after IS.

Aim: This presentation summarizes the key findings from the 3 major phases of the project: 1. theoretical and validation phase – validation of the Czech versions of the Stroke Impact Scale 3.0 (SIS 3.0) and NeuroQoL; 2. qualitative phase – in-depth analysis of patients' lived experiences after IS; 3. quantitative phase – prospective evaluation of HRQoL changes over the first 12 months post-stroke.

Methods: A mixed-methods design was applied, integrating quantitative (SIS 3.0, NeuroQoL, and a neuropsychological battery) and qualitative (interpretative phenomenological analysis) approaches. The study sample included consec-

actively enrolled patients in the prospective FRAILTY study (Factors Affecting the Quality of Life After Ischemic Stroke in Young Adults; Reg. No. NCT04839887). The 1st phase included 150 stroke patients aged 18–80 years without cognitive impairment. The 3rd phase included 241 patients aged 18–65 years post-stroke. In the qualitative phase (the 2nd phase), 25 in-depth interviews were conducted with patients aged 18–50 years.

Results: The Czech version of SIS 3.0 demonstrated satisfactory criterion and construct validity. The most clinically significant changes were observed in the domains of physical strength, emotions, and social participation. Pain and psychosocial symptoms (notably depression, cognitive impairment, and overall functional status) emerged as key predictors of HRQoL, even among patients with mild or no physical deficits. The qualitative analysis revealed disruptions in 3 core areas of life after IS: self-concept, social life, and close personal relationships. The first year post-stroke was characterized by psychological adjustment and the desire to restore previous life roles, often challenged by fatigue and insufficient healthcare support.

Conclusions: These findings are essential for healthcare professionals in redefining positive clinical outcomes, designing tailored interventions, and developing standardized outcome assessment tools for young adults post-iStroke in the Czech population.

Keywords:

ischemic stroke, young adult, health related quality of life

Supported by the Ministry of Health of the Czech Republic in cooperation with the Czech Health Research Council under project No AZV MZ ČR č. NU22-09-00021.

Kontakt:

prof. Mgr. Elena Gurková, PhD.

Ústav ošetrovatelství, Fakulta zdravotnických věd, Univerzita Palackého v Olomouci

Hněvotínská 976/3, 775 15 Olomouc, ČR

elena.gurkova@upol.cz

VEDOMOSTI SESTIER Z CHIRURGICKÝCH ODBOROV O PREVENCIU DEKUBITOV

SURGICAL NURSES' KNOWLEDGE ON PRESSURE ULCER PREVENTION

Edita Hlinková¹, Erika Škutová², Jana Nemcová¹

1 *Univerzita Komenského v Bratislave, Jesseniova lekárska fakulta v Martine,
Ústav ošetrovateľstva, Slovensko*

2 *Univerzitná nemocnica Martin, Kardiologické oddelenie, Slovensko*

Abstrakt

Úvod: Dekubity sú záťažou pre pacientov všetkých vekových kategórií. Spôsobujú množstvo problémov ako znížený komfort, bolesť, zníženú kvalitu života, predĺžený pobyt v zdravotníckom zariadení ako aj zvýšené ekonomické náklady. Môžu viesť k život ohrozujúcej sepsu. Dekubity môžu vzniknúť aj počas niekoľkohodinovej operácie u vysoko rizikových pacientov, ak podceníme ich prevenciu a v nasledujúcom pooperačnom období, keď je pacient nútený zaujať terapeutickú polohu. Z uvedeného vyplýva, aby chirurgické sestry preukazovali vedomosti o ich prevencii podľa najnovších klinických odporúčaní.

Ciel: Hlavným cieľom štúdie bolo zistiť, aká je vedomostná úroveň sestier pracujúcich v chirurgických odboroch v univerzitnej nemocnici na strednom Slovensku o prevencii dekubitov.

Metódy: Kvantitatívny exploračný prierezný dizajn štúdie. Bol použitý dotazník PUKAT 2.0 (*Pressure Ulcer Knowledge Assessment Tool 2.0*) autorov Beeckman et al. (2017). Dotazník pozostáva z 25 otázok, rozdelených do 6 subškál (etiológia, klasifikácia a pozorovanie, hodnotenie rizika, výživa, prevencia dekubitov a špecifické skupiny pacientov). Výskumný súbor tvorili sestry, ktoré pracujú v chirurgických odboroch (n = 100), so stredným odborným, vyšším odborným a vysokoškolským vzdelaním I. a II. stupňa. Priemerný vek respondentov bol 39 rokov a priemerná dĺžka praxe v odbore 16 rokov.

Výsledky: Na vyhodnotenie sme použili deskriptívnu štatistiku. Priemerná úspešnosť sestier pracujúcich v chirurgických odboroch dosiahla 53,2 %. Naj-

lepšie výsledky dosiahli sestry v oblasti hodnotenie rizika dekubitov, kde ich úspešnosť bola 74 %. Druhú najvyššiu úspešnosť (63,67 %) sme zaznamenali v oblasti výživa v prevencii dekubitov. Vedomosti sestier v oblasti preventívnych opatrení pre špecifické skupiny pacientov dosiahli 60% úspešnosť. Najhoršie výsledky (41,25 %) sme zaznamenali v subškále prevencia dekubitov.

Záver: Výsledky výskumu poukazujú na nedostatočné vedomosti sestier pracujúcich v chirurgických disciplínach o samotnej prevencii dekubitov. Napriek tomu, že najvyššiu úspešnosť dosiahli v oblasti hodnotenia rizika a výživy, ich celková priemerná úspešnosť v dotazníku PUKAT 2.0 bola len 53,2 %, čo je pod hranicou požadovanej odbornej úrovne (60 %).

Kľúčové slová:

perioperačná starostlivosť, dekubity, prevencia dekubitov

Abstract

Background: Pressure ulcers are a burden for patients of all ages. They cause a number of problems such as reduced comfort, pain, reduced quality of life, prolonged stay in a healthcare facility as well as increased economic costs. They can lead to life-threatening sepsis. Pressure ulcers can also occur during several hours of surgery in high-risk patients if their prevention is underestimated and in the subsequent postoperative period when the patient is forced to assume a therapeutic position. It follows from the above that surgical nurses should demonstrate knowledge of their prevention according to the latest clinical recommendations.

Aim: The main objective of this work was to assess the level of knowledge among nurses working in surgical departments at the university hospital in central Slovakia regarding pressure ulcer prevention.

Methods: Quantitative exploratory cross-sectional study design. The PUKAT 2.0 (Pressure Ulcer Knowledge Assessment Tool 2.0) questionnaire by Beeckman et al. (2017) was used. The questionnaire consisted of 25 questions divided into 6 subscales (etiology, classification and observation, risk assessment, nutrition, pressure ulcer prevention and specific patient groups). The research sample consisted of nurses working in surgical departments (n = 100), with secondary vocational, higher vocational and university education of the first and second

levels. The average age of all respondents was 39 years, and the average length of professional experience was 16 years.

Results: Descriptive statistics were used for data analysis. The average success rate of nurses

working in surgical departments on the PUKAT 2.0 questionnaire, which assesses nurses' knowledge of pressure ulcer prevention, was 53,2%. The highest scores were achieved in the subscale related to pressure ulcer risk assessment, with a success rate of 74%. The second highest success rate (63,67%) was recorded in the area of nutrition in the prevention of pressure ulcers. Nurses' knowledge of preventive measures for specific groups of patients reached a success rate of 60%. The worst results (41,25%) were recorded in the pressure ulcer prevention subscale.

Conclusions: The results of the study indicate insufficient knowledge among nurses working in surgical disciplines regarding pressure ulcer prevention. Although the highest scores were recorded in the areas of risk assessment and nutrition, the overall average score on the PUKAT 2.0 questionnaire was only 53,2%, which is below the required professional competence threshold of 60%.

Keywords:

perioperative care, pressure ulcer, prevention of pressure ulcers

Kontakt:

Mgr. Edita Hlinková, PhD.

Univerzita Komenského v Bratislave, Jesseniova lekárska fakulta v Martine,
Ústav ošetrovateľstva

Malá Hora 5, 036 01 Martin, Slovenskoedita.hlinková@uniba.sk

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-2918-9236>

MINDFULNESS: KLID A ROVNOVÁHA V NÁROČNÉM PROSTŘEDÍ

MINDFULNESS: CALM AND BALANCE IN A CHALLENGING ENVIRONMENT

Romana Klášterecká¹, Petra Pičmanová¹, Lenka Machálková²

1 *Univerzita Palackého v Olomouci, Fakulta zdravotnických věd, Ústav preklinických oborů, Česká republika*

2 *Univerzita Palackého v Olomouci, Fakulta zdravotnických věd, Ústav ošetrovatelství, Česká republika*

Abstrakt

Úvod: V kontextu rostoucích nároků a chronického stresu ve zdravotnictví se techniky založené na mindfulness – jako jemná jóga, dechová cvičení a vedená relaxace – ukazují jako efektivní nástroj podpory duševní i tělesné pohody.

Cíl: Shrnout aktuální vědecké poznatky o účinnosti mindfulness technik v oblasti zvládnutí stresu a posilování psychické odolnosti u zdravotnických pracovníků.

Metody: Byla provedena systematická analýza odborných studií zaměřených na intervence typu mindfulness, jóga a související přístupy u zdravotnických pracovníků. Vyhledávání bylo realizováno v databázích PubMed (n = 57), Scopus (n = 16) a Web of Science (n = 42) za období od ledna 2020 do května 2025. Použita byla následující klíčová slova: *mindfulness, healthcare worker, nurse, yoga, stress, burnout, mental health*. Celkem bylo identifikováno 115 záznamů. Po odstranění duplicit (n = 41) a vyloučení nerelevantních studií na základě předem definovaných kritérií (n = 14) bylo do finální analýzy zařazeno 30 studií, z toho 12 randomizovaných kontrolovaných studií (RCT), 8 systematických přehledů a 10 kvalitativních studií.

Výsledky: Studie opakovaně potvrzují snížení míry stresu, úzkosti a syndromu vyhoření, zlepšení kvality spánku, emoční stability, koncentrace a empatie. Na fyziologické úrovni bylo popsáno zvýšení variability srdeční frekvence a pokles hladiny kortizolu. Efekt se objevuje již po 6–8 týdnech pravidelné praxe.

Závěr: Mindfulness techniky jsou efektivní, dostupné a bezpečné. Jejich začlenění do vzdělávacích a preventivních programů může významně přispět k duševní pohodě zdravotnických pracovníků a ke zkvalitnění péče o pacienty.

Klíčová slova:

mindfulness, zdravotnický pracovník, všeobecná sestra, jóga, stres, syndrom vyhoření, psychické zdraví

Abstract

Background: In the context of increasing demands and chronic stress in healthcare, mindfulness-based techniques –such as gentle yoga, breathing exercises, and guided relaxation –have proven to be effective tools for supporting mental and physical well-being.

Aim: To summarize current scientific findings on the effectiveness of mindfulness techniques in managing stress and enhancing psychological resilience among healthcare professionals.

Methods: A systematic analysis of peer-reviewed studies focusing on mindfulness-based interventions, yoga, and related approaches among healthcare workers was conducted. The literature search was performed in the databases PubMed (n = 57), Scopus (n = 16), and Web of Science (n = 42) for the period from January 2020 to May 2025. The following keywords were used: *mindfulness, healthcare worker, nurse, yoga, stress, burnout, mental health*. A total of 115 records were identified. After removing duplicates (n = 41) and excluding studies based on predefined eligibility criteria (n = 14), 30 studies were included in the final analysis: 12 randomized controlled trials (RCTs), 8 systematic reviews, and 10 qualitative studies.

Results: Studies consistently reported reductions in perceived stress, anxiety, and burnout symptoms, along with improvements in sleep quality, emotional stability, concentration, and empathy. On a physiological level, increased heart rate variability and decreased cortisol levels were observed. Significant effects were seen after just 6–8 weeks of regular practice.

Conclusions: Mindfulness techniques are effective, accessible, and safe. Their integration into educational and preventive workplace programs may significantly

enhance the mental well-being of healthcare professionals and improve the quality of patient care.

Keywords:

mindfulness, healthcare worker, nurse, yoga, stress, burnout, mental health

Kontakt:

Mgr. Romana Klášterecká, Ph.D.

Univerzita Palackého v Olomouci, Fakulta zdravotnických věd, Ústav
preklinických oborů

Hněvotínská 3, 775 15 Olomouc, ČR

romana.klasterecka@upol.cz

SROVNÁNÍ VÝŽIVY STARŠÍCH DOSPĚLÝCH V ČESKÉ REPUBLICE A VE ŠPANĚLSKU V KONTEXTU PANDEMIE COVIDU-19

COMPARISON OF NUTRITION AMONG OLDER ADULTS IN THE CZECH REPUBLIC AND SPAIN IN THE CONTEXT OF THE COVID-19

Romana Klášterecká, Miroslav Kopecký, Petra Pičmanová

Univerzita Palackého v Olomouci, Fakulta zdravotnických věd, Ústav preklinických oborů, Česká republika

Abstrakt

Úvod: Pandemie covidu-19 ovlivnila životní styl starších dospělých, zejména stravovací návyky, pitný režim a konzumaci alkoholu.

Cíl: Cílem této studie bylo sledovat změny v počtu denních jídel, příjmu tekutin a alkoholu u osob ve věku 65+ v České republice a Španělsku – před pandemií, během lockdownu a v současnosti.

Metody: Dotazníkové šetření proběhlo mezi březnem a říjnem 2022, zúčastnilo se ho 372 respondentů (212 z ČR, 160 ze Španělska). Dotazník obsahoval 46 otázek zaměřených na demografické údaje, stravování, pitný režim a konzumaci alkoholu. Data byla vyhodnocena pomocí deskriptivní statistiky, Wilcoxonova testu a opakované ANOVA.

Výsledky: Většina respondentů uvedla, že počet denních jídel zůstal stabilní: 78,67 % v České republice a 77,50 % ve Španělsku zachovalo stejný režim 3 hlavních jídel (snídaně, oběd, večeře) i během pandemie a po ní. U malé části respondentů došlo během lockdownu k nárůstu počtu jídel, častěji u žen. Pitný režim zůstal v České republice stabilní, zatímco ve Španělsku byl po pandemii zaznamenán mírný nárůst frekvence příjmu tekutin. Průměrná denní spotřeba nealkoholických tekutin se v obou zemích pohybovala mezi 2–3 litry. Konzumace alkoholu se během lockdownu signifikantně zvýšila ($p = 0.000$) v České republice, kde 17,45 % respondentů začalo pít více, zatímco ve Španělsku nebyla zjištěna statisticky významná změna v konzumaci alkoholu ($p = 0.828$).

Závěr: Starší dospělí vykazovali odolnost stravovacích návyků i v době krizových opatření, což naznačuje stabilitu výživových vzorců v populaci 65+.

Klíčová slova:

starší dospělí, výživa, stravovací návyky, pitný režim, tělesná hmotnost, konzumace alkoholu

Abstract

Background: The COVID-19 pandemic affected the lifestyle of older adults, particularly in terms of eating habits, hydration, and alcohol consumption.

Aim: This study aimed to monitor changes in the number of daily meals, fluid intake, and alcohol use among individuals aged 65+ in the Czech Republic and Spain – before the pandemic, during the lockdown, and in the present.

Methods: A questionnaire survey was conducted between March and October 2022, with participation from 372 respondents (212 from the Czech Republic, 160 from Spain). The questionnaire included 46 questions focusing on demographics, dietary habits, fluid intake, and alcohol consumption. Data were analyzed using descriptive statistics, the Wilcoxon test, and repeated-measures ANOVA.

Results: Most respondents reported that the number of daily meals remained stable – 78.67% in the Czech Republic and 77.50% in Spain maintained the same pattern of 3 main meals (breakfast, lunch, dinner) during and after the pandemic. A small portion of respondents, more often women, increased their meal frequency during lockdown. Fluid intake remained stable in the Czech Republic, while Spain saw a slight increase post-pandemic. Average daily consumption of non-alcoholic fluids ranged from 2–3 liters. Alcohol consumption significantly increased ($p=0.000$) in the Czech Republic, where 17.45% of respondents started drinking more, while no statistically significant change was observed in Spain ($p=0.828$).

Conclusions: Older adults demonstrated resilience in their dietary habits even during the crisis, indicating the stability of nutritional patterns in the 65+ population.

Keywords:

older adults, nutrition, dietary habits, fluid intake, alcohol consumption

Kontakt:

Mgr. Romana Klášterecká, Ph.D.

Univerzita Palackého v Olomouci, Fakulta zdravotnických věd, Ústav
preklinických oborů

Hněvotínská 3, 775 15 Olomouc, ČR

romana.klasterecka@upol.cz

VZŤAH MEDZI HODNOTENÍM KOMPETENCIÍ V OBLASTI BEZPEČNOSTI PACIENTOV A ÚROVŇOU PROFESIONALIZMU U ŠTUDENTOV OŠETROVATELSTVA

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE EVALUATION OF PATIENT SAFETY COMPETENCIES AND THE LEVEL OF PROFESSIONALISM AMONG NURSING STUDENTS

Dominika Kohanová¹, Andrea Sollárová¹, Dana Zrubcová¹,
Ewelina Kolarczyk²

1 *Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva, Katedra ošetrovateľstva, Slovensko*

2 *Medical University of Silesia in Katowice, Faculty of Health Sciences in Katowice, Department of Propaedeutics of Nursing, Poland*

Abstrakt

Úvod: Bezpečnosť pacienta a profesionalizmus patria medzi kľúčové piliere kvalitnej ošetrovateľskej praxe. Kompetencie v oblasti bezpečnosti pacientov zahŕňajú nielen technické a klinické zručnosti, ale aj schopnosť efektívnej komunikácie, tímovej spolupráce a budovania kultúry bezpečnosti. Profesionalizmus, ako komplexný súbor hodnôt, postojov a správania, ovplyvňuje spôsob, akým študenti tieto kompetencie uplatňujú v praxi. Porozumenie vzťahu medzi vnímanou úrovňou kompetencií v oblasti bezpečnosti pacientov a profesionalizmom môže napomôcť efektívnejšiemu zameraniu vzdelávacích intervencií v ošetrovateľstve.

Cieľ: Cieľom štúdie bolo preskúmať, či existuje vzťah medzi hodnotením kompetencií v oblasti bezpečnosti pacientov a úrovňou profesionalizmu u študentov ošetrovateľstva v Slovenskej republike.

Metódy: Údaje boli zbierané pomocou nástroja Health Professional Education in Patient Safety Competencies (H-PEPSS) a Nursing Professionalism Inventory (NPI). Štúdia prebiehala od februára do decembra 2024 a zahŕňala 1017 študentov ošetrovateľstva z 9 slovenských univerzít. Údaje boli analyzované deskriptívnou a indukčnou štatistikou.

Výsledky: Výsledky preukázali, že študenti sa v akademickom prostredí cítili istejšie v *Riadení bezpečnostných rizík* ($4,01 \pm 0,785$). V klinickom prostredí bola ich istota vyššia v *Rozpoznávaní a reagovaní na poškodenie* ($3,93 \pm 0,760$). Najlepšie hodnotenou subškálou nástroja NPI bola *Zodpovednosť* ($5,20 \pm 0,598$). Štatisticky signifikantné korelácie boli identifikované medzi priemerným skóre nástroja NPI a hodnotením kompetencií v oblasti bezpečnosti pacientov v akademickom aj v klinickom prostredí, a to vo všetkých dimenziách. Úroveň profesionalizmu bola predikovaná hodnotením dimenzií *Práca v tíme s ostatnými zdravotníckymi pracovníkmi*, *Efektívna komunikácia* a *Kultúra bezpečnosti* v akademickom prostredí. V klinickom prostredí to boli dimenzie *Práca v tíme s ostatnými zdravotníckymi pracovníkmi* a *Kultúra bezpečnosti* ($p \leq 0,05$).

Záver: Výsledky potvrdzujú silný vzťah medzi kompetenciami v oblasti bezpečnosti pacientov a profesionalizmom študentov ošetrovateľstva. Vzdelávanie by malo cielene rozvíjať sociokultúrne a komunikačné zručnosti, napríklad cez simulácie a tímovú prácu. Kvalitu výučby podporí aj pravidelná aktualizácia učebných plánov, a to na základe výskumných zistení a spätnej väzby.

Kľúčové slová:

bezpečnosť pacientov, kompetencia, študent ošetrovateľstva, vzdelanie v ošetrovateľstve

Podporené projektom UGA IX/1/2024: Kompetencie študentov ošetrovateľstva v oblasti bezpečnosti pacientov.

Abstract

Background: Patient safety and professionalism are among the key pillars of high-quality nursing practice. Competencies in patient safety include not only technical and clinical skills but also the ability to communicate effectively, collaborate in teams, and foster a culture of safety. Professionalism, as a complex set of values, attitudes, and behaviors, influences how students apply these competencies in practice. Understanding the relationship between perceived patient safety competencies and professionalism can help better target educational interventions in nursing.

Aim: The aim of this study was to examine whether there is a relationship between the evaluation of patient safety competencies and the level of professionalism among nursing students in the Slovak Republic.

Methods: Data were collected using the *Health Professional Education in Patient Safety Survey (H-PEPSS)* and the *Nursing Professionalism Inventory (NPI)*. The study was conducted from February to December 2024 and included 1.017 nursing students from 9 Slovak universities. Data were analyzed using descriptive and inferential statistics.

Results: The results showed that students felt most confident in *Managing safety risks* (4.01 ± 0.785) in academic settings, and in *Recognizing and responding to harm* (3.93 ± 0.760) in clinical settings. The highest-rated NPI subscale was *Accountability* (5.20 ± 0.598). Statistically significant correlations were found between the overall NPI score and patient safety competencies in both academic and clinical environments across all dimensions. Professionalism was predicted by the dimensions *Working in teams with other health professionals*, *Effective communication*, and *Safety culture* in academic settings. In clinical settings, professionalism was predicted by *Teamwork* and *Safety culture* ($p \leq 0.05$).

Conclusions: The findings confirm a strong relationship between patient safety competencies and nursing students' professionalism. Nursing education should place greater emphasis on developing sociocultural and communication skills, for example, through simulations and teamwork activities. Regular updates to curricula based on research findings and student feedback are essential to improving the quality of education in this area.

Keywords:

patient safety, competence, nursing student, nursing education

Supported by the project UGA IX/1/2024: Competencies of nursing students in patient safety.

Kontakt:

Mgr. Dominika Kohanová, PhD.

Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Fakulta sociálnych vied

a zdravotníctva, Katedra ošetrovateľstva

Kraskova 1, 949 01 Nitra, Slovensko

dkohanova@ukf.sk

RODIČE DĚTÍ S VROZENOU SRDEČNÍ VADOU – JE TŘEBA ZVÝŠIT PODPORU ZE STRANY ZDRAVOTNICKÝCH PRACOVNÍKŮ?

PARENTS OF CHILDREN WITH CONGENITAL HEART DISEASE – IS THERE A NEED FOR ENHANCED HEALTHCARE PROFESSIONALS SUPPORT?

Ewelina Kolarczyk¹, Dominika Kohanová², Andrea Sollárová², Jacek Kusa³

1 *Medical University of Silesia in Katowice, Faculty of Health Sciences in Katowice, Department of Propaedeutics of Nursing, Poland*

2 *Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva, Katedra ošetrovateľstva, Slovensko*

3 *Medical University of Silesia in Katowice, Faculty of Medical Sciences, Department of Pediatric Cardiology, Poland*

Abstrakt

Úvod: Rodičovství dítěte s vrozenou srdeční vadou (CHD) je situace spojená se stresem, silnými emocemi a četnými výzvami – psychickými, fyzickými, organizačními i finančními. Porozumění potřebám rodin v takové situaci je klíčové pro účinnou pomoc jak matkám, tak otcům a pro budování dobrých vztahů mezi rodinou a terapeutickým týmem.

Cíl: Cílem této studie bylo analyzovat fungování rodiny v kontextu náročné životní situace vyplývající z nutnosti péče o dítě s vrozenou srdeční vadou (CHD), dále zhodnotit vnímanou míru podpory a význam víry v kulturních souvislostech.

Metody: Jednalo se o průřezovou studii. Do studie bylo zařazeno 118 rodičů dětí s CHD ze Slovenské republiky a 300 rodičů z Polska. Byl použit standardizovaný dotazník Životní situace pečovatелů/rodičů dětí s CHD a/nebo jinými srdečními onemocněními.

Výsledky: Celková životní situace ve slovenské skupině byla hodnocena na $30,53 \pm 5,07$ a v polské skupině na $19,37 \pm 5,28$, což vedlo k průměrnému skóre v obou skupinách. Přibližně 15,3 % slovenských a 59,67 % polských rodičů dětí s CHD obdrželo psychologickou podporu od lékaře, 5,1 % slovenských a 12 % polských

od všeobecné sestry a 2,5 % slovenských a 10,67 % polských respondentů uvedlo podporu od psychologa. Šest slovenských respondentů (5,1 %) a 60 polských (20 %) obdrželo duchovní podporu od lékaře a 3,4 % slovenských a 4,67 % polských rodičů od všeobecné sestry. Byly zjištěny významné rozdíly mezi přijímáním psychologické podpory ($\chi^2(8, n = 417) = 252,22; p = 0,001$), duchovní podpory ($\chi^2(8, n = 413) = 78,07; p = 0,001$) a materiální podpory ($\chi^2(8, n = 413) = 8,10; p = 0,001$) v obou skupinách.

Závěry: Rodiče dětí s CHD popisují nedostatečnou podporu v oblasti zdravotní péče. Tyto poznatky mohou poskytnout informace o tom, jak mohou zdravotničtí pracovníci lépe podporovat duševní zdraví a pohodu rodičů/pečovatelů dětí s CHD, aby se snížilo jejich zatížení péčí, a jak zlepšit spolupráci s lékařským personálem při poskytování péče.

Klíčová slova:

děti, rodiče, vrozená srdeční vada, zdravotní sestry, zdravotničtí pracovníci

Abstract

Background: Parenting a child with congenital heart disease (CHD) is a situation burdened with stress, intense emotions, and numerous challenges –psychological, physical, organizational, and financial. Understanding the support needs of families in such circumstances is crucial to effectively assist both mothers and fathers and to foster strong relationships between the family and the therapeutic team.

Aim: The study aimed to assess family functioning in a challenging life situation resulting from the need to care for a child with CHD, as well as perceived support and the role of faith in cultural terms.

Methods: This was a cross-sectional study. The study included 118 parents of children with CHD from the Slovak Republic and 300 parents from Poland. The standardized questionnaire Life Situation of Caregivers/Parents of Children with CHD and/or Other Cardiac Diseases was used.

Results: The overall living situation in Slovak group was assessed at 30.53 ± 5.07 , and in Polish group was 19.37 ± 5.28 resulting in an average score in both groups. Approximately 15.3% Slovak and 59.67% Polish parents of children with CHD received psychological support from a doctor, 5.1% Slovak and 12% Polish from

a nurse, and 2.5% Slovak and 10.67% Polish respondents indicated support from a psychologist. Six Slovak (5.1%) and 60 Polish (20%) respondents received spiritual support from a doctor, and 3.4% Slovak and 4.67% Polish parents from nurse. In both groups significant differences were found between receiving psychological support ($\chi^2(8, n = 417) = 252.22; p = 0.001$), spiritual support ($\chi^2(8, n = 413) = 78.07; p = 0.001$) and material support ($\chi^2(8, n = 413) = 8,10; p = 0.001$).

Conclusions: CHD parents describe a insufficient support of healthcare related with medical care. These findings may offer insight to how healthcare professionals can better support the mental health and well-being to avoid the care burden of CHD parents/caregivers and improved cooperation with medical staff in providing care of their children.

Keywords:

children, parents, congenital heart defect, nurses, healthcare professionals

Kontakt:

Mgr. Ewelina Kolarczyk, PhD, RN
Department of Propaedeutics of Nursing, Faculty of Health Sciences in
Katowice, Medical University of Silesia in Katowice
Francuska 20/24 Street; 40-027 Katowice. Poland
ekolarczyk@sum.edu.pl

KOORDINOVANÁ REHABILITACE PO ÚRAZECH

COORDINATED REHABILITATION AFTER INJURIES

Petr Konečný^{1,2}, Jana Vyskotová¹, Anita Můčková¹, Petra Gaul Aláčová¹

1 Ústav klinické rehabilitace FZV UP Olomouc, Česká republika

2 Centrum léčebné rehabilitace SMN Agel Prostějov, Česká republika

Abstrakt

Úvod: Koordinovaná rehabilitace po úrazech, zejména u dětských pacientů s poraněním horních končetin, představuje komplexní proces, jehož cílem je obnova plné funkční kapacity, prevence sekundárních komplikací a podpora psychosociální adaptace dítěte. Specifika pediatrické rehabilitace vycházejí z odlišných anatomických, fyziologických a psychosociálních charakteristik rostoucího organismu.

Cíl: Prezentovat současné přístupy a inovativní metody koordinované rehabilitace u dětských pacientů po muskuloskeletálních poraněních horních končetin a demonstrovat jejich efektivitu na konkrétním klinickém případě.

Metody: Analýza terapeutického postupu u dítěte po fraktuře distálního radia s využitím kombinace tradičních fyzioterapeutických metod, fyzikální terapie a roboticky asistované rehabilitace s virtuální realitou. Hodnocení funkčního stavu probíhalo v jednotlivých fázích léčby – akutní, subakutní a pozdní – s důrazem na kontinuitu péče.

Výsledky: Koordinovaný přístup multidisciplinárního týmu s aktivní účastí pacientky a rodiny vedl k rychlejšímu obnovení funkce, vyšší adherenci pacienta k terapii a minimalizaci sekundárních komplikací. Inovativní metody podpořily motivaci dítěte a zefektivnily proces rehabilitace.

Závěr: Včasná, individualizovaná a koordinovaná rehabilitace, doplněná o moderní terapeutické technologie, představuje efektivní přístup k léčbě dětských pacientů po úrazech horních končetin a významně přispívá k dosažení optimálních funkčních výsledků.

Klíčová slova:

rehabilitace, úraz, děti, horní končetina

Abstract

Background: Coordinated rehabilitation after injuries, particularly in paediatric patients with upper limb trauma, is a complex process aimed at restoring full functional capacity, preventing secondary complications, and supporting the child's psychosocial adaptation. The specific features of paediatric rehabilitation arise from the distinct anatomical, physiological, and psychosocial characteristics of the growing organism.

Aim: To present current approaches and innovative methods in coordinated rehabilitation for paediatric patients with musculoskeletal injuries of the upper limb and to demonstrate their effectiveness through a specific clinical case.

Methods: Analysis of the therapeutic approach in a child with a distal radius fracture, applying a combination of traditional physiotherapeutic techniques, physical therapy, robot-assisted rehabilitation, and virtual reality. Functional status was assessed in the acute, subacute, and late phases of treatment, with an emphasis on continuity of care.

Results: A coordinated, multidisciplinary approach involving active family participation resulted in faster functional recovery, improved patient adherence to therapy, and a reduction in secondary complications. The use of innovative methods enhanced the child's motivation and improved the overall effectiveness of rehabilitation.

Conclusions: Early, individualised, and well-coordinated rehabilitation, supplemented with modern therapeutic technologies, represents an effective strategy for the management of paediatric patients after upper limb injuries and significantly contributes to achieving optimal functional outcomes.

Keywords:

Rehabilitation, injury, children, upper limb

Kontakt:

doc. MUDr. Petr Konečný, Ph.D., MBA
Ústav klinické rehabilitace FZV UP Olomouc
Hněvotínská 3, Olomouc, ČR
petr.konecny@upol.cz

SPECIFIKA OŠETŘOVATELSKÉ PÉČE O PACIENTA S PARKINSONOVOU NEMOCÍ NA GERONTOPSYCHIATRII

SPECIFICS OF NURSING CARE FOR PATIENTS WITH PARKINSON'S DISEASE IN GERONTOPSYCHIATRY

Lucie Křáková^{1,2}, Jakub Křák²

1 *Slezská univerzita v Opavě, Česká republika*

2 *Psychiatrická nemocnice v Opavě, Česká republika*

Abstrakt

Úvod: Parkinsonova nemoc (PN) je progresivní neurodegenerativní onemocnění, které se kromě typických motorických projevů (třes, rigidita, bradykineze) vyznačuje také závažnými nemotorickými symptomy, jako jsou deprese, úzkost, kognitivní poruchy či psychotické projevy. Tyto příznaky mohou vést k hospitalizaci na psychiatrickém oddělení, kde je poskytování ošetrovatelské péče specificky náročné a vyžaduje individualizovaný přístup k pacientovi.

Cíl: Cílem přednášky je představit specifika ošetrovatelské péče o pacienta s Parkinsonovou nemocí hospitalizovaného na psychiatrickém oddělení, s důrazem na teoretická východiska, praktické zkušenosti a význam spolupráce napříč profesemi.

Metody: Přednáška je založena na teoretické analýze odborné literatury týkající se ošetrovatelské péče o pacienty s PN, doplněné o případovou kazuistiku pacienta hospitalizovaného na gerontopsychiatrickém oddělení v Psychiatrické nemocnici v Opavě. Analýza je zaměřena na projevy onemocnění, komunikační obtíže, spolupráci s rodinou a plánování následné péče.

Výsledky: Zvolený kazuistický přístup dokládá, že ošetrovatelská péče o pacienta s PN na psychiatrii vyžaduje vysokou míru odbornosti, trpělivosti, schopnost práce s kognitivními deficity i psychotickými projevy a rovněž efektivní spolupráci s multidisciplinárním týmem a rodinou pacienta.

Závěr: Ošetrovatelská péče v psychiatrickém prostředí u pacientů s Parkinsonovou nemocí je náročná a komplexní. Vyžaduje mezioborovou spolupráci, porozumění nemotorickým projevům nemoci a schopnost pružně reagovat na specifické

ké potřeby každého pacienta. Klinická praxe zároveň ukazuje, že i jedna detailní kazuistika může sloužit jako cenný nástroj odborné reflexe a edukace.

Klíčová slova:

Parkinsonova nemoc, psychiatrie, ošetrovatelská péče, motorické symptomy, nemotorické symptomy, multidisciplinární spolupráce

Abstract

Background: Parkinson's disease (PD) is a progressive neurodegenerative disorder that, in addition to the typical motor symptoms (tremor, rigidity, bradykinesia), is also characterised by severe non-motor symptoms such as depression, anxiety, cognitive impairment and psychotic symptoms. These symptoms may lead to admission to a psychiatric ward, where the provision of nursing care is specifically challenging and requires an individualized approach to the patient.

Aim: The aim of the lecture is to present the specifics of nursing care for a patient with Parkinson's disease hospitalized in a psychiatric ward, with an emphasis on theoretical background, practical experience and the importance of collaboration across professions.

Methods: The lecture is based on a theoretical analysis of the literature on nursing care for patients with PD, supplemented by a case study of a patient hospitalized in the gerontopsychiatric ward of the Psychiatric Hospital in Opava. The analysis focuses on the manifestations of the disease, communication difficulties, cooperation with the family and follow-up care planning.

Results: The chosen case approach demonstrates that nursing care of a patient with PD in psychiatry requires a high level of expertise, patience, the ability to work with cognitive deficits and psychotic symptoms, as well as effective collaboration with the multidisciplinary team and the patient's family.

Conclusions: Nursing care in a psychiatric setting for patients with Parkinson's disease is challenging and complex. It requires interdisciplinary collaboration, an understanding of the non-motor manifestations of the disease and the ability to respond flexibly to the specific needs of each patient. At the same time, clinical practice shows that even a single detailed case report can serve as a valuable tool for professional reflection and education.

Keywords:

Parkinson's disease, psychiatry, nursing care, motor symptoms, non-motor symptoms, multidisciplinary cooperation

Kontakt:

Mgr. Lucie Křáková

Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik v Opavě,

Ústav nelékařských zdravotnických studií

Bezručovo náměstí 14 746 01 Opava, ČR

lucie.krakova@fvp.slu.cz

BEZPEČNÉ POSKYTOVANIE OŠETROVATELSKEJ STAROSTLIVOSTI Z PERSPEKTÍVY ŠTUDENTOV OŠETROVATELSTVA

SAFE PROVISION OF NURSING CARE FROM THE NURSING STUDENTS PERSPECTIVE

Radka Kurucová, Katarína Žiaková, Adriana Ďurkovičová

*Univerzita Komenského v Bratislave, Jesseniova lekárska fakulta v Martine,
Ústav ošetrovateľstva, Slovensko*

Abstrakt

Úvod: Bezpečnosť pacientov je globálnou prioritou zdravotníckych zariadení. Študenti ošetrovateľstva tvoria samostatnú skupinu poskytovateľov ošetrovateľskej starostlivosti v nemocničnom prostredí a významne ovplyvňujú bezpečnosť pacienta. Ich názory sú preto nevyhnutné pre efektívne plánovanie stratégií na posilnenie bezpečnosti pacientov a rozvoj jej kultúry.

Ciel: Zistiť ako interpretujú študenti ošetrovateľstva bezpečné poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti počas praktickej výučby v nemocničnom prostredí.

Metódy: Interpretatívna kvalitatívna štúdia bola realizovaná v období marec–jún 2024 prostredníctvom pološtruktúrovaných rozhovorov. Vzorku výskumu tvorilo 9 študentov magisterského študijného programu ošetrovateľstvo z Jesseniovej lekárskej fakulty UK v Martine. Dáta boli analyzované prostredníctvom reflexívnej tematickej analýzy.

Výsledky: Interpretácia bezpečného poskytovania ošetrovateľskej starostlivosti študentmi ošetrovateľstva sa odrážala v 5 témach: dodržiavanie postupov, vybavenie zdravotníckeho pracoviska, vzťahy na pracovisku, ohrozenie bezpečnosti pacienta a vzdelávanie študentov. Tieto zistenia naznačujú, že bezpečné poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti je ovplyvnené mnohými faktormi. Medzi najvýznamnejšie patrí práca podľa štandardov, vedenie zdravotnej dokumentácie, materiálno-technické vybavenie, dodržiavanie hygienicko-epidemiologického režimu a koncept nedokončenej ošetrovateľskej starostlivosti.

Záver: Výsledky nášho výskumu poukazujú na potrebu implementácie systematických opatrení na zlepšenie bezpečnosti pacientov. Zároveň zdôrazňujú dôležitosť posilnenia vzdelávania v tejto oblasti už počas vysokoškolského štúdia a potrebu realizácie ďalších výskumov, ktoré by sa podrobnejšie zaoberali uvedenými výzvami a prispievali k neustálemu zvyšovaniu bezpečnosti pacientov.

Kľúčové slová:

bezpečnosť pacienta, ošetrovateľská starostlivosť, študenti ošetrovateľstva, kvalitatívny výskum, reflexívna tematická analýza

Štúdia bola podporená grantom KEGA 040UK-4/2023 Bezpečné poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti.

Abstract

Background: Patient safety is a global priority for healthcare facilities. Nursing students form a distinct group of nursing care providers in the hospital setting and significantly impact patient safety. Their views are therefore essential for effective planning of strategies to enhance patient safety and the development of a patient safety culture.

Aim: To investigate how nursing students interpret the safe delivery of nursing care during practical learning in a hospital setting.

Methods: An interpretative qualitative study was conducted between March and June 2024 using a semi-structured interview. The research sample consisted of 9 students of the Master's degree programme in nursing from the Jessenius Medical Faculty of Komensky University in Martin. The data were analyzed using reflective thematic analysis.

Results: Nursing students' interpretation and understanding of the safe delivery of nursing care was reflected in 5 themes: adherence to procedures, health care workplace equipment, workplace relationships, threats to patient safety, and student education. These results suggest that the safe delivery of nursing care is influenced by many factors. Among the most important are working according to standards, keeping medical records and assessing the patient's health status, material and technical equipment, compliance with the hygiene and epidemiological regime and the concept of unfinished nursing care.

Conclusions: The results of our research highlight the need for implementation of systematic measures to improve patient safety. They also highlight the importance of strengthening education in this area during undergraduate studies and the need to conduct further research to address the above challenges in more detail and contribute to the interpretative qualitative study.

Keywords:

patient safety, nursing care, nursing students, qualitative research, reflexive thematic analysis

This work was supported by the KEGA project no. 040UK-4/2023 Safe Provision of Nursing Care.

Kontakt:

Mgr. Radka Kurucová, PhD.

Ústav ošetrovateľstva, Jesseniova lekárska fakulta v Martine, Univerzita Komenského v Bratislave

Malá Hora 5, 036 01 Martin, Slovensko

radka.kurucova@uniba.sk

MONITOROVANIE HYGIENY RÚK V KONTEXTE OŠETROVATEĽSKEJ STAROSTLIVOSTI NA KLINIKE VNÚTORNÉHO LEKÁRSTVA V FN TRNAVA

MONITORING OF HAND HYGIENE IN THE CONTEXT OF NURSING CARE AT THE INTERNAL MEDICINE CLINIC OF THE FACULTY HOSPITAL TRNAVA

Viktória Lauková^{1,2}, Alena Dziacka¹, Andrea Botíková¹

1 *Trnavská univerzita v Trnave, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce, Katedra ošetrovateľstva, Slovensko*

2 *Nemocnica Agel Zvolen, Chirurgické oddelenie, Slovensko*

Abstrakt

Úvod: Dôsledné dodržiavanie hygieny rúk je základom poskytovania kvalitnej ošetrovateľskej starostlivosti a zároveň najúčinnjším spôsobom prevencie šírenia nozokomiálnych nákaz medzi hospitalizovanými pacientmi a zdravotníckym personálom.

Cieľ: Hlavným cieľom príspevku bolo zistiť mieru dodržiavania hygieny rúk u sestier a ostatného zdravotníckeho personálu na Klinike vnútorného lekárstva vo Fakultnej nemocnici v Trnave, so zameraním na implementáciu „5 momentov hygieny rúk“ definovaných Svetovou zdravotníckou organizáciou (WHO). K zabezpečeniu súladu s odporúčaniami a štandardmi je kľúčové ich pravidelné monitorovanie.

Metódy: Na zber dát sme použili empirickú metódu priameho pozorovania. Výskumnú vzorku tvoril zdravotnícky personál kliniky. Pozorovania prebiehali v priebehu 10 mesiacov (január–október 2024), prevažne v ranných hodinách. Zamerali sme sa na zachytenie 5 momentov hygieny rúk, ktoré boli zaznamenávané do papierových formulárov a následne evidované v elektronickom systéme Observe od spoločnosti Hartmann. Získané údaje sme graficky spracovali v programe MS Excel.

Výsledky: Celkovo bolo zaznamenaných 1 034 príležitostí na vykonanie hygieny rúk. Najnižšia miera dodržiavania bola zaznamenaná pred kontaktom s pacien-

tom – z 364 príležitostí bolo vykonaných len 100 hygienických úkonov (kompliancia 27,5 %). Najvyššia miera dodržiavania bola po riziku kontaktu s telesnými tekutinami – zo 140 príležitostí bolo hygienických úkonov vykonaných 119 (kompliancia 85,0 %).

Záver: Výsledky poukazujú na nedostatočnú implementáciu štandardov hygieny rúk u zdravotníckeho personálu. Na zlepšenie situácie je nevyhnutné pokračovať vo vzdelávaní zamestnancov a systematicky monitorovať dodržiavanie zásad hygieny rúk s cieľom zvyšovania kvality a bezpečnosti poskytovanej zdravotnej starostlivosti.

Kľúčové slová:

hygiena rúk, ošetrovateľská starostlivosť, nozokomiálne nákazy, monitorovanie, zdravotnícky personál, 5 momentov hygieny rúk, Fakultná nemocnica Trnava

Abstract

Background: Consistent adherence to hand hygiene is a cornerstone of high-quality nursing care and represents the most effective strategy for preventing the transmission of nosocomial infections among hospitalized patients and healthcare personnel.

Aim: The primary aim of this study was to assess the compliance of nurses and other healthcare professionals with hand hygiene protocols at the Internal Medicine Clinic of the Faculty Hospital Trnava, with a specific focus on the implementation of the “5 Moments for Hand Hygiene” defined by the World Health Organization (WHO). Regular monitoring is essential for ensuring adherence to recommended standards and practices.

Methods: An empirical method of direct observation was employed to collect data. The study sample consisted of healthcare workers at the Internal Medicine Clinic. Observations were conducted over a 10-month period, from January to October 2024, predominantly during morning shifts. Data collection focused on the 5 critical moments of hand hygiene, recorded manually using paper forms and subsequently entered into the Observe system by Hartmann. The data were processed and analyzed using Microsoft Excel.

Results: A total of 1.034 hand hygiene opportunities were recorded. The lowest compliance rate was observed before patient contact, where only 100 out of

364 opportunities were fulfilled, resulting in a compliance rate of 27.5%. The highest compliance was observed after exposure risk to bodily fluids, with 119 of 140 opportunities fulfilled, yielding 85.0% compliance.

Conclusions: Our findings indicate that the healthcare personnel do not consistently adhere to established hand hygiene standards. Continued education and systematic monitoring are essential to improve compliance and enhance patient safety outcomes.

Keywords:

hand hygiene, nursing care, nosocomial infections, monitoring, healthcare personnel, 5 moments for hand hygiene, Faculty Hospital Trnava

Kontakt:

doc. PhDr. Andrea Botíková, PhD., MPH
Trnavská univerzita v Trnave, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce,
Katedra ošetrovateľstva
Univerzitné nám. 1, 917 01 Trnava, Slovensko
andrea.botikova@truni.sk

INTEGRACE KOMPETENČNÍCH MODELŮ ZAMĚŘENÝCH NA ADIKTOLOGII DO VZDĚLÁVÁNÍ V OBORECH VŠEOBECNÉHO OŠETŘOVATELSTVÍ

INTEGRATION OF THE ADDICTION COMPETENCY MODELS INTO THE EDUCATION IN NURSING PROFESSIONS

Amalie Lososová, Vendula Pokorná

Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze, Česká republika

Abstrakt

Úvod: Poruchy způsobené užíváním návykových látek (UNL) představují závažný celosvětový problém veřejného zdraví s dopady na jednotlivce, rodiny i systémy. Všeobecné sestry, jakožto pracovníci v první linii péče, hrají klíčovou roli v identifikaci, intervenci a podpoře lidí s UNL či závislostí. Vzdělávací programy zaměřené na ošetřovatelství však stále postrádají obsah zaměřený na tuto problematiku, což vede k nedostatečné znalosti, sebedůvěře i schopnosti poskytnout adekvátní péči.

Cíl: Cílem prezentace je ukázat, jak lze kompetence v oblasti závislostí systematicky integrovat do vzdělávání sester s cílem vybavit je znalostmi a dovednostmi pro poskytování efektivní, neodsuzující a odborné péče osobám s poruchami způsobenými UNL.

Metody: Pro přehled současného stavu poznání budou předloženy dostupné kompetenční modely v oblasti závislostí. Na základě této analýzy budou identifikovány klíčové kompetence, které je možné integrovat do vzdělávání sester. Na základě výstupů budou navrženy a diskutovány možné scénáře integrace těchto kompetencí do (univerzitního) vzdělávání sester.

Výsledky: Příspěvek představuje víceúrovňový přístup k integraci kompetencí v oblasti závislostí do vzdělávání sester, který zahrnuje teoretickou výuku, klinickou praxi, nácviky a interdisciplinární spolupráci. Na základě současného poznání a vzdělávacích rámců prezentujeme model zdůrazňující jak znalosti, tak dovednosti v oblasti adiktologie. Studie potvrzují, že vzdělávání sester v oblasti závislostí může zlepšit jejich postoje k lidem UNL, posílit jejich dovednosti

intervence a také zvyšuje jejich připravenost s těmito pacienty komunikovat a pracovat.

Závěr: Začleněním kompetencí v oblasti závislostí napříč vzdělávacím kontinuem – od bakalářských základů po specializované magisterské programy – usilujeme o to, aby všeobecné sestry byly připraveny reagovat na složité potřeby pacientů se závislostmi a staly se hybnou silou změn v této oblasti.

Klíčová slova:

vzdělávání v ošetrovatelství, poruchy způsobené užíváním návykových látek, kompetence v oblasti závislostí, tvorba kurikula, kvalita péče

Institutional support programme Cooperatio, research area HEAS and Specific University Research No. 260-758.

Abstract

Background: Substance use disorders (SUDs) represent a significant global public health challenge, with profound implications for individuals, families, and healthcare systems. Nurses, as frontline providers, are uniquely positioned to identify, intervene, and support recovery in individuals affected by addiction. However, many nursing curricula still lack structured, evidence-based content on addiction science, leading to gaps in competence, confidence, and compassionate care.

Aim: The aim of this presentation is to demonstrate how addiction-related competencies can be systematically integrated into nursing education, with the goal of equipping future nurses to deliver evidence-based, nonjudgemental, and effective care to individuals with SUDs.

Methods: Review of available competency models in addiction field will be used to summarize the existing state of the art, key competencies possible to be integrated in the nursing education will be identified and presented. Based on the results, possible scenarios of the integration to the (university) education of nurses will be proposed and discussed.

Results: This presentation explores a multi-level approach to integrating addiction competence into nursing education, encompassing didactic instruction, clinical placement strategies, simulation training, and interprofessional collab-

oration. Drawing on current evidence and educational frameworks, we outline a model that emphasizes the basics and application of addiction theory and practice. The research showed that integration of the SUD training to the nursing education can significantly improve student attitudes toward patients with SUDs, enhance clinical assessment skills, and increase the readiness to communicate and work with these people.

Conclusions: By embedding addiction competence across the nursing education continuum – from undergraduate foundations to advanced practice training – we aim to prepare nurses to meet the complex needs of patients with SUDs and to serve as catalysts for change in a stigmatized and under-resourced field.

Keywords:

nursing education, substance use disorders, addiction competence, curriculum development, quality care

Kontakt:

Mgr. et Mgr. Amalie Lososová, Ph.D.
Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze
Apolinářská 4, Praha 2, 12800, ČR
amalie.lososova@lfi.cuni.cz

POTŘEBUJE ZDRAVOTNICTVÍ V ČESKÉ REPUBLICE DIGITALIZACI?

DOES HEALTHCARE IN THE CZECH REPUBLIC NEED DIGITIZATION?

Jozef Machek

Univerzita Palackého v Olomouci, Fakulta zdravotnických věd, Česká republika

Abstrakt

Úvod: Digitalizace ve zdravotnictví je nevyhnutelná činnost poskytovatelů zdravotních služeb, která je determinovaná vývojem společnosti, komunikace, nových technologií a globalizací zdravotních služeb. Důvody k digitalizaci se mohou rozdělit na „marketingové“ a „praktické“. Samozřejmě že praktické důvody jsou právě ty, které rozhodují u poskytovatelů zdravotních služeb, jestli vůbec a v jaké míře se rozhodne zdravotnické zařízení digitalizovat své služby a vnitřní procesy. Dnes již existují úspěšně fungující aplikace jako E-recept, E-neschopenka, Portál občana, E-portál České správy sociálního zabezpečení nebo Očkovací portál občana.

Cíl: Cílem výzkumu je posoudit, jestli:

- má digitalizace zdravotnictví vliv na personální situaci poskytovatelů zdravotnických služeb?
- digitalizace zvyšuje efektivitu a kvalitu poskytovaných služeb pro pacienty?
- je ekonomicky výhodná pro nemocnice jako ekonomické subjekty?

Metody: V rámci probíhajícího výzkumu je využíváno více variantních metod se zaměřením na hodnocení pozitiv a negativ digitalizace pro zdravotníky a pacienty zdravotnických zařízení. Konkrétně se jedná o rozhovory s respondenty, dotazníkové šetření v krajských a městských nemocnicích Jihomoravského a Zlínského kraje a následnou statistickou analýzu dat.

Výsledky: Z pilotních výsledků vyplývá, že pro poskytovatele zdravotnických služeb jsou klíčové praktické důvody k digitalizaci diametrálně odlišné. Primárně si poskytovatelé kladou otázky související s efektivitou řešení, nákladovostí,

zvýšením kvality poskytované péče. Zejména tomu nasvědčuje ekonomická část výzkumu (např. vzorový případ) – vybrané zdravotnické zařízení pořídilo modul umělé inteligence, aby byl lékař efektivnější, měl méně administrativy a zdravotnické zařízení mohlo zvýšit své výnosy v rámci poskytovaných zdravotnických služeb. Původní ekonomická bilance představovala výnos ve výši 20.000 Kč měsíčně, očekávaný výnos při využití umělé inteligence byl ve výši 280.000 Kč měsíčně, avšak ve skutečnosti došlo ke ztrátě ve výši 92.500 Kč měsíčně.

Závěr: Pilotní ekonomické výsledky výzkumu naznačují, že očekávané přínosy zavádění digitalizace jsou minimální. Finální závěry však bude možné uskutečnit až po realizaci výzkumu v celé jeho šíři.

Klíčová slova:

digitalizace, pacient, zdravotničtí pracovníci, náklady, efektivita, zdravotní péče

Abstract

Background: Digitization in healthcare is an inevitable activity for healthcare providers, determined by developments in society, communication, new technologies, and the globalization of healthcare services. The reasons for digitization can be divided into “marketing” and “practical” reasons. Of course, practical reasons are precisely those that determine whether and to what extent healthcare providers decide to digitize their services and internal processes. Today, there are already successfully functioning applications such as E-prescription, E-sick note, Citizen Portal, E-portal of the Czech Social Security Administration, and Citizen Vaccination Portal.

Aim: The aim of the research is to assess whether:

- the digitization of healthcare has an impact on the staffing situation of healthcare providers,
- digitization increases the efficiency and quality of services provided to patients,
- it is economically beneficial for hospitals as economic entities.

Methods: As part of ongoing research, multiple methods are being used to evaluate the positive and negative aspects of digitization for healthcare professionals

and patients in healthcare facilities. Specifically, this involves interviews with respondents and questionnaire surveys in regional and municipal hospitals in the South Moravian and Zlín regions, followed by statistical analysis of the data.

Results: The pilot results show that healthcare providers have diametrically different practical reasons for digitization. Primarily, providers ask questions related to the effectiveness of solutions, costs, improving the quality of care provided. This is particularly evident in the economic part of the research, where, for example, a selected healthcare facility purchased an artificial intelligence module to make doctors more efficient, reduce their administrative workload, and enable the healthcare facility to increase its revenues from the healthcare services provided. The original economic balance showed a revenue of CZK 20.000 per month, while the expected revenue from using artificial intelligence was CZK 280.000 per month. However, there was a loss of CZK 92.500 per month.

Conclusions: The preliminary economic results of the research indicate that the expected benefits of digitization are minimal. However, final conclusions can only be drawn after the research has been completed in its entirety.

Keywords:

digitization, patient, healthcare professionals, cost, efficiency, healthcare

Kontakt:

Mgr. Jozef Machek

Univerzita Palackého v Olomouci, Fakulta zdravotnických věd

Hněvotínská 976/3, 775 15 Olomouc 9, ČR

jozef.machek01@upol.cz

HEALTH VISITING ROLE IDENTITY IN A TURBULENT ENVIRONMENT: HOW DOES THIS AFFECT INTERPROFESSIONAL COLLABORATIVE PRACTICE?

Alison Machin

Northumbria University, School of Healthcare and Nursing Sciences, UK

Abstract

Effective interprofessional working is essential to the delivery of safe effective healthcare. There are many reviews of failures in health and care that suggest poor communication between professionals, lack of willingness to challenge poor decision making across professions, and lack of mutual role respect, were some of the factors leading to often fatal consequences for people using their services.

Professional role identity affects how an individual works with others. When working in a rapidly changing complex healthcare system, a once secure professional identity can be eroded, leaving practitioners feeling anxious and unsure about their value. This can detract from delivering high quality care and potentially lead to them leaving their role.

I will present a grounded theory study which explored UK health visitors' role perceptions in a changing practice context. Qualitative data were collected from 20 interviews and 10 observations of practice. Constant comparative analysis identified 4 themes: professional role in action, professional role identity, interprofessional working and local micro-systems for practice. These 4 categories were linked by a core social process of "maintaining identity equilibrium".

The study showed that in the complex working environment of the participants individuals needed a "self-referent point" to stabilise their professional identity and sense of psychological wellbeing. In an interprofessional context this was essential to them to be able to work effectively with others.

Whilst this study was focused only on UK health visiting and was carried out some time ago, identity erosion in the health professions continues to be a problem. The findings showed the importance of valuing individuals in times of turbulent organisational change. A focus on supporting individual identity equi-

librium within teams, may go some way towards helping retain talent in the nursing workforce.

Keywords:

professional role identity, health visiting, grounded theory, interprofessional working, healthcare, psychological safety

Contact:

Professor Alison I. Machin
School of Healthcare and Nursing Sciences, Northumbria University (NU), UK
Coach Lane Campus, Benton, Tyne and Wear. NE& 7XA.
alison.i.machin@northumbria.ac.uk

FUGL-MEYEROVO VYŠETŘENÍ JAKO KLINICKÝ NÁSTROJ PRO ZHODNOCENÍ SENZOMOTORICKÉHO DEFICITU U PACIENTŮ PO CÉVNÍ MOZKOVÉ PŘÍHODĚ

FUGL-MEYER ASSESSMENT AS A CLINICAL TOOL FOR THE EVALUATION OF SENSORIMOTOR DEFICIT IN PATIENTS AFTER STROKE

Tereza Marková^{1,2,3}, Barbora Kolářová^{1,2,3}, Nicole Musilová^{1,2}, Viktorie Nestrsová⁴, Petr Kolář^{1,2,3}

- 1 Oddělení rehabilitace Fakultní nemocnice Olomouc (FNOL), Česká republika
- 2 Neurologická klinika Lékařské fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a FNOL, Česká republika
- 3 Ústav klinické rehabilitace Fakulty zdravotnických věd Univerzity Palackého v Olomouci, Česká republika
- 4 Katedra informatiky a kvantitativních metod Fakulty informatiky a managementu Univerzity Hradec Králové, Česká republika

Abstrakt

Úvod: Fugl-Meyerovo hodnocení senzomotoriky dolní končetiny (FMA-LE) je považováno za zlatý standard pro vyšetření motorických funkcí po cévní mozkové příhodě (CMP) v klinické praxi i ve výzkumu. FMA-LE se skládá z 5 částí, které jsou hodnoceny zvláště: dolní končetina, koordinace a rychlost, čítí, pasivní pohyb v kloubu, bolest kloubu.

Cíl: Cílem práce bylo posoudit senzomotorický deficit u pacientů po CMP pomocí hodnotícího nástroje FMA-LE v určených časových intervalech.

Metody: Pomocí FMA-LE bylo vyšetřeno celkem 14 pacientů (7 žen, 7 mužů) ve věku 68 ± 7 let po CMP, konkrétně podstoupili vyšetření v průměru 11. den po CMP, tedy v den zahájení intenzivní rehabilitace v rámci hospitalizace na Oddělení rehabilitace FNOL, a také na konci hospitalizace. Následně byli pacienti vyšetřeni ambulantně 3 měsíce a 6 měsíců po CMP. Pacienti byli vybráni na základě inkluzivních kritérií: primoataka CMP, Functional Ambulatory Category 1–3, celkové skóre 1–12 v National Institute of Health Stroke Scale. Studie měla prospektivní longitudinální intervenční design.

Výsledky: Byl prokázán statisticky signifikantní rozdíl mezi výsledky z prvního a čtvrtého vyšetření v motorice dolní končetiny (hodnocené aktivitou reflexů a pohybovými synergiemi) a v koordinaci a rychlosti paretické dolní končetiny. V části koordinace a rychlost bylo dosaženo statistické signifikance i mezi prvním a druhým vyšetřením. Motorická funkce, tedy souhrnné hodnocení motoriky dolní končetiny a koordinace a rychlosti, se v průměru zlepšila o 4 body mezi prvním a druhým vyšetřením. V rámci hodnocení cití, pasivního pohybu a bolesti v kloubu při pasivním pohybu nebylo dosaženo žádného statisticky významného výsledku, navíc většina pacientů neudávala žádné bolesti ve vyšetřovaných kloubech.

Závěr: FMA-LE je vhodný klinický nástroj k posouzení senzomotorického deficitu u pacientů po CMP. Je možné ho využívat již od časně subakutní fáze, tedy asi 7. den po atace CMP. Aktuálně existuje jazykově validizovaná česká verze, která je volně dostupná široké odborné veřejnosti.

Klíčová slova:

CMP, FMA-LE, klinické vyšetření

Abstract

Background: The Fugl-Meyer Assessment of Lower Extremity (FMA-LE) of sensorimotor function is considered the gold standard for the assessment of motor function after stroke in clinical practice and research. The FMA-LE consists of 5 parts: lower extremity, coordination and speed, sensation, passive joint motion and joint pain, which are evaluated separately.

Aim: The aim of the study was to assess sensorimotor deficits in patients after stroke using the FMA-LE assessment tool at specific time points.

Methods: A total of 14 patients (7 females, 7 males) aged 68 ± 7 years after stroke were examined using FMA-LE; they were examined on the average 11th day after stroke (= the day of the start of intensive rehabilitation in the Department of Rehabilitation in University Hospital Olomouc) and at the end of the hospital stay. Consequently, all patients were assessed on outpatient visit 3 months and 6 months after the primo-attack of the stroke. Patients were screened according to the inclusion criteria: first stroke, Functional Ambulatory

Category 1–3, total score 1–12 on the National Institute of Health Stroke Scale. The study had a prospective longitudinal intervention design.

Results: There was a statistically significant difference between the results of the first and fourth assessment in lower extremity (assessed by reflex activity and movement synergies), coordination and speed of the paretic lower extremity. Statistical significance was also achieved between the first and second assessment in the coordination and speed part. Motor function, a summary assessment of lower extremity and coordination and speed, improved by an average of 4 points between the first and second assessment. There was no statistically significant improvement in the assessment of sensation, passive movement and joint pain during passive motion; moreover, most patients reported no pain in the joints.

Conclusions: FMA-LE is a suitable clinical tool for the assessment of sensorimotor deficits in patients after stroke. It can be used from the early sub-acute phase, day 7 after the stroke. A Czech language-validated version is currently openly available to the broad professional public.

Keywords:

stroke, FMA-LE, clinical examination

Kontakt:

Mgr. et Mgr. Tereza Marková

Oddělení rehabilitace FNOL, Neurologická klinika Lékařské fakulty

Univerzity Palackého v Olomouci FNOL, Ústav klinické rehabilitace Fakulty zdravotnických věd Univerzity Palackého v Olomouci

Slovenská 2550/15, Prostějov 796 01, ČR

tereza.markova01@upol.cz

VPLYV ÚNAVY NA DOSPELÝCH PACIENTOV SO SCLEROSIS MULTIPLEX V AMBULANTNEJ STAROSTLIVOSTI

THE IMPACT OF FATIGUE ON ADULT PATIENTS WITH MULTIPLE SCLEROSIS IN OUTPATIENTS CARE

Michaela Miertová

*Univerzita Komenského v Bratislave, Jesseniova lekárska fakulta v Martine,
Ústav ošetrovateľstva, Slovensko*

Abstrakt

Úvod: Sclerosis multiplex (SM) je neurologické progresívne zápalové ochorenie centrálného nervového systému so širokou variabilitou symptómov. Únava je najčastejší heterogénny multidimenzionálny a dynamický symptóm s výskytom vo všetkých štádiách ochorenia s negatívnym vplyvom na každodenné fungovanie, mentálnu a psychosociálnu výkonnosť pacienta.

Cieľ: Posúdiť únavu u dospelých dispenzarizovaných pacientov so SM a posúdiť vzťahy medzi únavou a vybranými premennými.

Metódy: V kvantitatívnej prospektívnej prierezovej štúdiu participovalo 147 ambulantných pacientov neurologickej kliniky zdravotníckeho zariadenia. Na zber empirických údajov bol použitý dotazník obsahujúci nástroj na posúdenie pociťovanej únavy Modified Fatigue Impact Scale (MFIS), položky dopadu únavy na symptómy SM a vzniknuté problémy, charakteristiky únavy, demografiu. Na vyhodnotenie dát z opisnej štatistiky bola počítaná absolútna a relatívna početnosť, aritmetický priemer, smerodajná odchýlka, minimálna a maximálna hodnota. Vzťah medzi únavou a vybranými premennými bol zisťovaný s použitím viacnásobnej lineárnej regresie. Štúdia prebehla v období 08/2020–02/2021 so súhlasom etickej komisie zdravotníckeho zariadenia (č. 85/2020).

Výsledky: Vo výskumnom súbore s priemerným vekom 41,05 rokov a priemernou dĺžkou trvania SM 8,26 rokov bolo 70,7 % žien, 43,5 % na invalidnom dôchodku, 61,2 % s minimálnou závažnosťou SM podľa Expanded Disability Status Scale (EDSS) a 88,4 % malo relaps-remitujúcu SM. 19 % uvádzalo výskyt únavy počas celého dňa. Únava najčastejšie zhoršovala koordináciu pohybov (58,5 %). Stres

(56,5 %) a problémy so spánkom (56,5 %) najčastejšie provokovali únavu. Priemerné bodové skóre pociťovanej únavy podľa MFIS v celom súbore bolo 39,93. Signifikantným prediktorom pociťovanej únavy podľa MFIS bol vek ($t = 3,156$, $p = 0,002$), signifikantný vzťah sa nepotvrdil pri pohlaví ($t = 1,203$, $p = 0,231$), dĺžke trvania SM ($t = 1,557$, $p = 0,122$) a miere neurologického postihnutia podľa EDSS ($t = -0,920$, $p = 0,359$).

Záver: Únava je variabilný symptóm a problém u pacientov so SM multifaktoriálne podmienený. Výsledky štúdie môžu prispieť k lepšiemu pochopeniu danej problematiky a efektívnemu manažmentu v kontexte poskytovanej ošetrovateľskej starostlivosti.

Kľúčové slová:

únava, sclerosis multiplex, pacienti, ambulantná starostlivosť

Abstract

Background: Multiple sclerosis (MS) is a neurological progressive inflammatory disease of the central nervous system with a wide variability of symptoms. Fatigue is the most common heterogeneous multidimensional and dynamic symptom occurring in all stages of the disease with a negative impact on the patient's daily functioning, mental and psychosocial performance.

Aim: To assess fatigue in adult dispensary patients with MS and to assess the relationships between fatigue and selected variables.

Methods: In quantitative prospective cross-sectional study of 147 outpatients from clinic of neurology from a medical facility participated. The questionnaire containing the Modified Fatigue Impact Scale (MFIS) for assessing how fatigue affects patients, items for impact fatigue on MS symptoms and problems experienced, fatigue characteristics, and demographics was used to collect empirical data. Absolute and relative abundance, arithmetic mean, standard deviation, minimum and maximum value were calculated to evaluate data from descriptive statistics. The relationship between fatigue and selected quantitative variables was investigated using multiple linear regression analysis. The study was conducted between 08/2020 and 02/2021 with the approval of the ethics committee of the medical facility (No. 85/2020).

Results: In the research sample with a mean age of 41.05 years and a mean duration of MS of 8.26 years, 70.7% were female, 43.5% were on disability retirement, 61.2% had minimal severity of MS according to Expanded Disability Status Scale (EDSS), and 88.4% had relapsing-remitting SM. 19% reported the occurrence of fatigue throughout the day. Fatigue most commonly impaired coordination of movements (58.5%). Stress (56.5%) and sleep problems (56.5%) were the most frequent provokers of fatigue. The mean score of perceived fatigue according to MFIS in the whole research sample was 39.93. Age was a significant predictor of felt fatigue according to the MFIS ($t = 3.156$, $p = 0.002$), but a significant relationship was not confirmed for gender ($t = 1.203$, $p = 0.231$), duration of MS ($t = 1.557$, $p = 0.122$), and degree of neurological impairment according to the EDSS ($t = -0.920$, $p = 0.359$).

Conclusions: Fatigue is a variable symptom and a multifactorial problem in patients with MS. The results of this study may contribute to a better understanding of the issue and effective management in the context of the nursing care provided.

Keywords:

fatigue, multiple sclerosis, patients, outpatients care

Kontakt:

Mgr. Michaela Miertová, PhD.

Univerzita Komenského v Bratislave, Jesseniova lekárska fakulta v Martine,
Ústav ošetrovateľstva

Malá Hora 5, 036 01 Martin, Slovensko

michaela.miertova@uniba.sk

THE ROLE OF AI IN HEALTHCARE: OPPORTUNITIES AND CHALLENGES

Lior Naamati-Schneider

Jerusalem Multidisciplinary College (JMC), Department of Health Systems Management, Israel

Abstract

The Fourth Industrial Revolution is driving a profound digital transformation across healthcare systems, integrating advanced technologies that are reshaping how care is delivered and managed. Artificial Intelligence (AI) is at the forefront of this shift, offering powerful tools to improve diagnostics, treatment, patient monitoring, and administrative efficiency.

Key applications of AI in healthcare include medical imaging, predictive analytics, AI-supported drug discovery, virtual health assistants, and remote monitoring systems. These technologies are enhancing care quality, accessibility, and continuity while enabling more personalized and preventive healthcare services.

Rather than replacing healthcare professionals, AI is increasingly seen as a supportive partner, enhancing clinical decision-making, optimizing workflows, and improving patient outcomes. However, realizing its full potential requires a critical understanding of the challenges and risks involved.

The lecture will explore the core applications of AI in healthcare and the emerging opportunities it offers for personalized medicine, preventive care, and system-wide innovation. It will also address the primary barriers to effective integration, including ethical dilemmas, data privacy concerns, inconsistent regulatory frameworks, and the need for workforce adaptation and training in order to secure safe use for both caregivers and patients.

Keywords:

artificial intelligence, healthcare innovation, digital transformation, ethics in AI, medical diagnostics, health systems

Contact:

Dr. Lior Naamati-Schneider

Health Systems Management Department, Jerusalem Multidisciplinary
College (JMC), Israel.

37 Haneviim St., Jerusalem 95103, Israel

liorna@jmc.ac.il, Lnaamati@yahoo.com

KVALITA ŽIVOTA ŽEN S ENDOMETRIÓZOU

QUALITY OF LIFE OF WOMEN WITH ENDOMETRIOSIS

Daniela Nedvědová¹, Sára Kudláčková²

1 Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik v Opavě, Česká republika

2 Univerzita Palackého v Olomouci, Fakulta zdravotnických věd, Česká republika

Abstrakt

Úvod: Endometrióza je chronické gynekologické onemocnění, které postihuje přibližně 10 % žen v reprodukčním věku. U většiny z nich je spojena s bolestivými projevy, jako jsou dysmenorea, dyspareunie, chronická pánevní bolest a dyschezie, které významně snižují kvalitu života (QoL). Ženy s endometriózou mají v průměru o 20 % nižší kvalitu života než zdravé ženy. Výzkumy potvrzují, že bolest negativně ovlivňuje nejen fyzické, ale i psychické, sociální a partnerské fungování žen.

Cíl: Identifikovat dimenze kvality života, ve kterých ženy s endometriózou dosahují nejvyššího a nejnižšího skóre, a tím zjistit oblasti s největším dopadem onemocnění na subjektivně vnímanou kvalitu života.

Metody: Výzkum probíhal ve 2 specializovaných centrech pro léčbu endometriózy. Použit byl standardizovaný dotazník EHP-30 a jeho modulární část EHP-23. Základní dotazník hodnotí 5 dimenzí: bolest, kontrolu a bezmoc, emocionální pohodu, sociální oporu a sebepojetí. Modulární část dále hodnotí: pracovní život, vztah k dětem, pohlavní styk, přístup zdravotnické profese, léčbu a neplodnost. Odpovědi byly zaznamenány na pětibodové Likertově škále (0–4), vyšší skóre značí horší QoL. Celkem bylo analyzováno 106 kompletních dotazníků (návratnost 55,8 %).

Výsledky: Nejhorší QoL vykazovaly ženy v dimenzích kontrola a bezmoc (54,8 %), bolest (41,8 %), sexuální vztahy (40,1 %), neplodnost (39,8 %) a emocionální pohoda (39,3 %). Nejlépe hodnocené byly oblasti přístupu zdravotníků (24,1 %), vztahu k dětem (29,0 %) a pracovního života (31,3 %).

Závěr: Výsledky ukázaly, že nejnižší kvalitu života uváděly ženy s endometriózou v doménách kontrola a bezmoc, bolest, sexuální vztahy, neplodnost a emocionální

pohoda. Tato zjištění potvrzují závažný dopad endometriózy nejen na fyzické zdraví, ale i na psychickou pohodu a sociální fungování žen. Výsledky poukazují na potřebu komplexní a multidisciplinární péče zaměřené nejen na léčbu bolesti, ale také na podporu autonomie, emoční stability a zvládnání důsledků onemocnění v intimních a reprodukčních oblastech života.

Klíčová slova:

kvalita života, ženy, endometrióza, dotazník EHP-30

Abstract

Background: Endometriosis is a chronic gynecological disease affecting approximately 10% of women of reproductive age. Most of them are associated with painful symptoms such as dysmenorrhea, dyspareunia, chronic pelvic pain and dyschezia, which significantly reduce quality of life (QoL). Women with endometriosis have on average 20% lower QoL than healthy women. Research confirms that pain negatively affects not only the physical, but also the psychological, social and partner functioning of women.

Aim: To identify the dimensions of quality of life on which women with endometriosis score highest and lowest, and thus to identify the areas of greatest impact of the disease on subjectively perceived quality of life.

Methods: The study was conducted at 2 specialist centres for treatment of endometriosis. The standardised questionnaire EHP-30 and its modular part EHP-23 were used. The core questionnaire assesses 5 dimensions: pain, control and helplessness, emotional well-being, social support and self-concept. The modular part also assesses: work life, relationship with children, sexual intercourse, attitude of the health profession, treatment and infertility. Responses were recorded on a five-point Likert scale (0-4), with higher scores indicating poorer QoL. A total of 106 complete questionnaires were analyzed (55.8% return rate).

Results: Women had the worst QoL in the dimensions of control and helplessness (54.8%), pain (41.8%), sexual relationships (40.1%), infertility (39.8%) and emotional well-being (39.3%). The highest rated dimensions were access to health professionals (24.1%), relationship with children (29.0%) and work life (31.3%).

Conclusions: The results showed that women with endometriosis reported the lowest quality of life in the domains of control and helplessness, pain, sexual

relationships, infertility and emotional well-being. These findings confirm the severe impact of endometriosis not only on physical health but also on women's psychological well-being and social functioning. The results point to the need for comprehensive and multidisciplinary care aimed not only at treating pain but also at promoting autonomy, emotional stability and coping with the consequences of the disease in intimate and reproductive domains of life.

Keywords:

quality of life, women, endometriosis, EHP-30 questionnaire

Kontakt:

PhDr. Daniela Nedvědová, Ph.D.
Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik v Opavě
Bezručovo náměstí 14, Opava 746 01, ČR
daniela.nedvedova@fvp.slu.cz

HODNOCENÍ ZNEVÝHODNĚNÍ U OSOB S OMEZENOU SVĚPRÁVNOSTÍ

ASSESSMENT OF DISABILITIES IN PERSONS WITH LIMITED LEGAL CAPACITY

Jan Neugebauer, Žaneta Němcová

CEVRO Univerzita, Katedra ekonomie, Česká republika

Abstrakt

Úvod: Osoby s omezenou svěprávností jsou zranitelnou populací, která je v rámci ošetřovatelství spojena s mnoha předsudky a subjektivním hodnocením nejen ze stran zdravotníků, ale také majoritní společnosti. Holistický koncept ošetřovatelství má za cíl poskytovat profesionální péči na základě jednoty bio-psycho-sociálně-spirituálních hodnot, a proto je role znevýhodnění v jednotlivých oblastech velmi cenným ukazatelem pro další individuální plánování péče a rozvoje zdraví u osob s omezenou svěprávností.

Cíl: Zhodnotit pomocí standardizovaného nástroje WHODAS 2.0 32Q, jakou úroveň znevýhodnění subjektivně vnímají osoby s omezenou svěprávností v jednotlivých doménách.

Metody: Kvantitativní studie založená na standardizovaném dotazníkovém šetření pomocí nástroje WHODAS 2.0 32Q byla realizována v období 11/2024–2/2025. Vyhodnocení je založeno na standardizovaných kritériích a maticovém promítnutí do procentuálních hodnot. Celkem bylo vyhodnoceno 80 dotazníkových šetření s osobami, které jsou omezené na svěprávnosti.

Výsledky: Studie poukazuje na průměrné celkové znevýhodnění 60 % (modus 62 %, medián 62 %). Výrazně zvýšené hodnoty zaznamenáváme také v samostatných oblastech: komunikace a porozumění (průměr 61 %, modus 63 %, medián 63 %); pohyb (průměr 46 %, modus 25 %, medián 43 %); péče o sebe sama (průměr 48 %, modus 25 %, medián 43 %); udržení a navození kontaktu s lidmi (průměr 57 %, modus 65 %, medián 60 %); práce nebo školní aktivity (průměr 75 %, modus 88 %, medián 84 %); zapojení se do společnosti (průměr 72 %, modus 81 %, medián 75 %).

Dále výsledky poukazují na extrémně vysoký počet dní, kdy respondenti subjektivně pociťují přítomnost znevýhodnění, hodnoceno ve dnech (průměr 23/30, modus 30/30, medián 28/30).

Závěr: Osoby s omezenou svéprávností jsou další zranitelnou skupinou, která podle výsledků není vhodně holisticky vedena k udržování celkového konceptu zdraví. Ve všech hodnocených doménách je viditelná vyšší procentuální míra znevýhodnění, což by mělo vést k zamyšlení zdravotněpolitické scény.

Klíčová slova:

znevýhodnění, WHODAS 2.0, osoby s omezenou svéprávností, ošetřovatelství, kvantitativní studie

Abstract

Background: Persons with limited autonomy are a vulnerable population that is associated with many prejudices and subjective assessments within nursing, not only by healthcare professionals but also by the majority of society. The holistic concept of nursing aims to provide professional care based on the unity of bio-psycho-social-spiritual values. Therefore, the role of disadvantage in individual areas is a very valuable indicator for further individual planning of care and health development for persons with limited autonomy.

Aim: To evaluate, using the standardized WHODAS 2.0 32Q tool, the level of disadvantage subjectively perceived by persons with limited autonomy in individual domains.

Methods: A quantitative study based on a standardized questionnaire survey using the WHODAS 2.0 32 Q tool was carried out in the period 11/2024–2/2025. The evaluation is based on standardized criteria and matrix projection into percentage values. A total of 80 questionnaire surveys with persons with limited autonomy were evaluated.

Results: The study indicates an average overall disadvantage of 60% (mode 62%, median 62%). Significantly increased values are also recorded in separate areas: communication and understanding (mean 61%, mode 63%, median 63%); movement (mean 46%, mode 25%, median 43%); self-care (mean 48%, mode 25%, median 43%); maintaining and establishing contact with people (mean 57%, mode 65%,

median 60%); work or school activities (mean 75%, mode 88%, median 84%); involvement in society (mean 72%, mode 81%, median 75%).

Furthermore, the results point to an extremely high number of days when respondents subjectively feel the presence of disadvantage, assessed in days (mean 23/30, mode 30/30, median 28/30).

Conclusions: Persons with limited autonomy are another vulnerable group that, according to the results, is not appropriately holistically guided to maintain the overall concept of health. In all evaluated domains, a higher percentage of disadvantage is visible, which should lead to reflection for the health policy scene.

Keywords:

disability, WHODAS 2.0, legally limited persons, nursing, quantitative studies

Kontakt:

Mgr. Jan Neugebauer, Ph.D., MBA
CEVRO Univerzita
Jungmannova 17, 110 00 Praha 1, ČR
Jan.Neugebauer@cevro.cz

INOVAČNÍ METODY VE VÝUCE OŠETŘOVATELSTVÍ: POHLED STUDENTŮ

INNOVATIVE METHODS IN NURSING EDUCATION: STUDENTS' PERSPECTIVE

Jan Neugebauer, Jana Haluzíková, Daniel Jirkovský, Jaroslava Hromádková, Kateřina Průšová, Hana Novotná, Martina Růžičková, Jakub Nakládal, Jan Sedláček

Lékařská Fakulta Univerzity Karlovy a Fakultní nemocnice v Motole, Ústav ošetrovatelství, Česká republika

Abstrakt

Úvod: Moderní ošetrovatelské postupy jsou velmi dynamickým nástrojem pro podporu studentů a měly by být v souladu s aktuálními trendy, které pedagogické pole nabízí. Protože je ošetrovatelství zejména praktický obor, je potřeba zabírat se také myšlenkami, jak naše teoreticko-praktické znalosti co nejlépe předat posluchačům/studentům.

Cíl: Cílem práce bylo zmapovat aktuální pohled studentů na inovativní postupy ve výuce ošetrovatelství a zhodnotit subjektivní názory na jednotlivé výukové metody.

Metody: Kvalitativní studie zahrnovala literární rešerši na základě PRISMA-PI-COT přístupu a rozhovory se studenty, kteří refleктоvali své zkušenosti s jednotlivými metodami výuky. Analýza dat probíhala standardizovaným kódováním a vyhodnocením. Rozhovory probíhaly vždy v lednu roku 2024 a 2025 v Praze. K porozumění kontextu a identifikaci vzorců byla zvolena strategie obsahové analýzy.

Výsledky: Ze studie vyplývá, že studenti nejvíce preferují simulační výuku pro praktická cvičení a sami aktivně rozvíjí své dovednosti v kombinaci s teoretickými znalostmi při debriefingu. Mezi další oblíbené metody výuky patří role play, workshopy, semináře s nácvikem na modelech a využití virtuální reality. Pro teoretické poznatky preferují e-learningové kurzy s cvičnými otázkami a chatboty, které hojně využívají k nalezení potřebných informací.

Závěr: Mezi aktuálně studenty preferované metody výuky jednoznačně patří simulační výuka pro praktická cvičení a e-learningové kurzy s chatboty pro rozvoj teoretických dovedností. Tato tvrzení vychází z kvalitativní studie, a proto je nelze zobecnit, avšak mohou sloužit jako podklad pro kvantitativní výzkumné šetření.

Klíčová slova:

inovace, výuka, ošetrovatelství, studenti, metody, strategie

Abstract

Background: Modern nursing practices are a dynamic tool for supporting students and should align with current trends in the pedagogical field. Since nursing is primarily a practical field, it is also necessary to consider ideas on how best to convey our theoretical and practical knowledge to students.

Aim: The work aimed to map students' current views on innovative practices in nursing education and to evaluate subjective opinions on individual teaching methods.

Methods: The qualitative study included a literature search based on the PRISMA-PICOT approach and interviews with students who reflected on their experiences with individual teaching methods. Data analysis was conducted using standardized coding and evaluation methods. Interviews were conducted in Prague in January 2024 and 2025. A content analysis strategy was chosen to understand the context and identify patterns.

Results: The study shows that students prefer simulation teaching for practical exercises and actively develop their skills in combination with theoretical knowledge during debriefing. Other popular teaching methods include role plays, workshops, seminars with training on models, and the use of virtual reality. For theoretical knowledge, they prefer e-learning courses that include practice questions and chatbots, which they utilize extensively to find the necessary information.

Conclusions: The teaching methods currently preferred by students include simulation-based teaching for practical exercises and e-learning courses with chatbots for developing theoretical skills. These statements are based on a qual-

itative study and therefore cannot be generalized; however, they can serve as a basis for future quantitative research.

Keywords:

innovation, teaching, nursing, students, methods, strategies

Kontakt:

Mgr. Jan Neugebauer, Ph.D., MBA

Karlova univerzita, 2. lékařská fakulta, Ústav ošetřovatelství

V Úvalu 84, 150 06 Praha 5, ČR

Jan.Neugebauer@fnmotol.cz

POHYBOVÁ AKTIVITA STARŠÍCH DOSPĚLÝCH 65+ V ČESKÉ REPUBLICE A VE ŠPANĚLSKU PŘED, BĚHEM A PO PANDEMII COVIDU-19

PHYSICAL ACTIVITY OF OLDER ADULTS 65+ IN THE CZECH REPUBLIC AND SPAIN BEFORE, DURING AND AFTER THE COVID-19 PANDEMIC

Petra Pičmanová, Miroslav Kopecký, Romana Klášterecká

Univerzita Palackého v Olomouci, Fakulta zdravotnických věd, Ústav preklinických oborů

Abstrakt

Úvod: Vypuknutí pandemie covidu-19 mělo významný vliv na populaci starších dospělých.

Cíl: Cílem výzkumu bylo pomocí dotazníkového šetření zjistit, jakým způsobem pandemie ovlivnila pohybovou aktivitu starších dospělých podle různých sociodemografických proměnných v České republice a ve Španělsku.

Metody: Sběr dat probíhal v České republice a ve Španělsku v období březen–říjen 2022. Celkový soubor respondentů starších 65 let činil 372 (212 respondentů z České republiky a 160 respondentů ze Španělska). Data byla sbírána prostřednictvím papírové verze dotazníku. Statistické zpracování bylo provedeno pomocí dvouvýběrového t-testu, ANOVA s opakovanými měřeními, Wilcoxonova testu a Mann-Whitneyho testu. Testy byly provedeny na 5% hladině významnosti.

Výsledky: Před propuknutím pandemie byla respondenty nejčastěji uváděná délka pohybové aktivity v České republice více než 4 hodiny týdně (40,57 % rešpondentů), ve Španělsku tuto délku uvedlo 23,75 % respondentů.

Během lockdownu došlo v obou zemích, z důvodu protiepidemických opatření a omezení pohybu, k signifikantnímu snížení pohybové aktivity. V Česku klesl procentuální podíl u respondentů, kteří uváděli více než 4 hodiny pohybové aktivity týdně, ze 40,57 % na 23,58 %. Ve Španělsku klesl uvedený počet z 23,75 % na 5,63 %.

Po ukončení lockdownu došlo v České republice k návratu do výchozích hodnot jako před pandemií.

Závěr: Závěrem můžeme konstatovat, že pandemie covidu-19 měla významný vliv na pohybovou aktivitu starších dospělých žijících v České republice a ve Španělsku. Během lockdownu se snížila fyzická aktivita a zhoršila se kvalita pohybu starších dospělých, výraznější zhoršení bylo zjištěno ve Španělsku. Výzkum dále hodnotil mimo jiné pitný režim, spotřebu alkoholu a stravování u starších dospělých v České republice a ve Španělsku.

Klíčová slova:

starší dospělí, pohybová aktivita, kvalita pohybu, omezení pohybu, pandemie covidu-19

Abstract

Background: The outbreak of the COVID-19 pandemic had a significant impact on the population of older adults.

Aim: The aim of the research was to determine, using a questionnaire survey, how the pandemic affected the physical activity of older adults according to various sociodemographic variables in the Czech Republic and Spain.

Methods: Data collection took place in the Czech Republic and Spain between March and October 2022. The total number of respondents over 65 years of age was 372 (212 respondents from the Czech Republic and 160 respondents from Spain). Data were collected using a paper version of the questionnaire. Statistical analysis was performed using a two-sample t-test, ANOVA with repeated measures, Wilcoxon test and Mann-Whitney test. The tests were performed at a 5% significance level.

Results: Before the outbreak of the pandemic, the most frequently reported duration of physical activity in the Czech Republic was more than 4 hours per week (40.57% of respondents), while in Spain this duration was reported by 23.75% of respondents. During the lockdown, there was a significant decrease in physical activity in both countries due to anti-epidemic measures and movement restrictions. In the Czech Republic, the percentage of respondents who reported more than 4 hours of physical activity per week fell from 40.57% to 23.58%. In Spain,

the number fell from 23.75% to 5.63%. After the end of the lockdown, the Czech Republic returned to its pre-pandemic baseline.

Conclusions: In conclusion, we can state that the COVID-19 pandemic had a significant impact on the physical activity of older adults living in the Czech Republic and Spain. During the lockdown, physical activity decreased and the quality of movement of older adults deteriorated, with a more significant deterioration being found in Spain. The research also assessed, among other things, the drinking regime, alcohol consumption and diet of older adults in the Czech Republic and Spain.

Keywords:

older adults, physical activity, quality of movement, movement restrictions, COVID-19 pandemic

Kontakt:

Mgr. Petra Pičmanová, Ph.D.
Univerzita Palackého v Olomouci, Fakulta zdravotnických věd, Ústav
preklinických oborů
Hněvotínská 3, 775 15 Olomouc, ČR
petra.picmanova@upol.cz

PÉČE O OSOBU SE SYMPTOMY DEMENCE V DOMOVECH PRO SENIORY V ČR

THE CARE OF A PERSON WITH DEMENTIA SYMPTOMS IN HOMES FOR SENIORS IN CZECH REPUBLIC

Eva Procházková

*Fakulta zdravotnických studií Technické univerzity v Liberci, Česká republika
Fakulta zdravotnických věd Univerzity Palackého v Olomouci, Česká republika*

Abstrakt

Úvod: Tématem příspěvku je náhled na inovační metody péče o osoby s demencí v domovech pro seniory v České republice. V předloženém příspěvku uvádíme rámcová teoretická východiska dané problematiky. Definujeme základní pojmy stáří, demence a charakterizujeme změny, kterými člověk prochází v období senia a které formují jeho potřebu specifické péče. Soustředili jsme poznatky z nových trendů péče o osoby s demencí, které tvoří modely, koncepce a techniky využívané v péči.

Cíl: Cílem práce je porovnat vědomosti a přístupy sester a pracovníků, kteří se starají o klienty s demencí v domovech pro seniory. Prezentujeme názory sester a dalších pečujících na integraci či separaci klientů s demencí v systému péče a subjektivní vnímání ošetřovatelské zátěže. Dalším fokusem zájmu je mapování komunikačních schopností a dovedností sester a pečujících o jedince s demencí. Předkládáme získané výsledky a porovnáváme informovanost respondentů o nových trendech v péči o seniory s onemocněním demencí.

Metody: Byla použita kvantitativní metoda, technika dotazníku vlastní konstrukce. Statistické zpracování programem Open Epi. Výzkumný soubor tvořili respondenti NLZP a pracovníci v sociálních službách.

Výsledky: Zjistili jsme, že v jednotlivých vzorcích existují statisticky významné rozdíly v poznání nových modelů péče a v informovanosti o trendech péče. V názorech na integraci či separaci seniorů s onemocněním demencí jsou v jednotlivých vzorcích zmapované difference, včetně odlišných komunikačních schopností a dovedností.

Závěr: Navrhujeme zpřístupnit informace o nových trendech péče o osoby s demencí formou monotematických seminářů a doporučení odborné literatury.

Klíčová slova:

ošetřovatelství, ošetřovatelský model, geriatric, aktivity denního života, demence

Abstract

Background: The theme of this paper is the view of innovative method concerns the care of seniors, focusing the special form of care of a person with dementia symptoms. The paper indicates up to now findings related to the specialized care of these patients focused on new models, concepts and techniques, which are used in care. Further on it pays attention to the term of old age and to the changes, through which man goes by in this period of time, which forms its need of care.

Aim: The aim of the work is to compare the knowledge of nurses working in seniors homes about the new trends in care about the person with dementia symptoms. The additional aims are focused on comparison of nurse's opinions on the integration or dementia client's separation in the system of care and the subjective apprehension of nursing care work load. Mapping of communication skills of nurses with the individual afflicted with dementia is another concern the work is focused on.

Methods: Quantitative methods and self-constructed questionnaire were used for this survey. We used Open Epi programme for statistic analyze. Survey sample consisted respondents nonmedical healthcare workers and workers in social services.

Results: We found out that there are significant differences exist in respondent's knowledge about the new models of care in the level of gained knowledge in particular themes. There are mapped differences in the opinions on integration or seniors afflicted with dementia separation in particular states, communication skills included.

Conclusions: We propose to improve the informedness of respondents using the form of educating seminars and recommendation of professional/special literature.

Keywords:

nursing, nursing model, geriatrics, activity of daily living, dementia

Kontakt:

PhDr. Eva Procházková, Ph.D.

Fakulta zdravotnických studií Technické univerzity v Liberci

Studentská 1402/2, 461 17 Liberec, ČR

ebinbio@gmail.com

PSYCHOEDUKACE A JEJÍ VÝZNAM V NÁSLEDNÉ PÉČI PO CÉVNÍ MOZKOVÉ PŘÍHODĚ

PSYCHOEDUCATION AND ITS IMPORTANCE IN FOLLOW-UP CARE AFTER STROKE

Eva Prušová¹, David Školoudík², Kateřina Procházková³

1 *Univerzita Palackého v Olomouci, Fakulta zdravotnických věd, Ústav ošetřovatelství, Česká republika*

2 *Ostravská univerzita, Lékařská fakulta, Centrum zdravotnického výzkumu, Česká republika*

3 *Fakultní nemocnice Brno, Neurochirurgická klinika, Oddělení klinické psychologie, Česká republika*

Abstrakt

Úvod: V následné péči po cévní mozkové příhodě (CMP) je třeba zaměřit pozornost nejen na návrat přeživších do nezávislého života, ale i na uspokojování jejich potřeb emočních a potřeb plnohodnotného a smysluplného života.

Cíl: Zjistit, zda psychoedukační intervence nabízená pacientům v postakutní fázi CMP ovlivňovala vnímanou kvalitu života, důstojnost, depresi, bolest a soběstačnost.

Metody: Do randomizované kontrolované studie byli zařazeni pacienti, kteří byli přijati k postakutní lůžkové rehabilitační péči po první CMP a splňovali další vstupní kritéria (věk, přetrvávající neurologický deficit, částečná soběstačnost, nepřítomnost demence a poruchy fatické i vážného postižení zraku a sluchu). Intervenční skupině byla ke standardní rehabilitační léčbě poskytována navíc vícesložková psychoedukace. Sběr dat probíhal při zařazení pacientů do studie a následně po 3 měsících s použitím české verze standardizovaných dotazníků pro kvalitu života (EQ-5D-5L), depresi (BDI-II.), důstojnost (PDI), soběstačnost (Barthelové test) a bolest (VAS). Statistické vyhodnocení bylo provedeno pomocí univariantní a multivariantní analýzy.

Výsledky: Výzkum dokončilo 201 pacientů, v intervenční skupině 102 (65 mužů; věk 60 ± 13,6 let) a ve skupině bez intervence 99 (58 mužů; věk 63 ± 13,4 let). Po-

rovnáním vstupního a výstupního hodnocení byly v intervenční skupině oproti skupině bez intervence zjištěny statisticky významné rozdíly (zlepšení) v hodnocení kvality života, deprese, důstojnosti a soběstačnosti (u všech $p < 0,0001$), nikoli však bolesti.

Závěr: Výsledky zdůrazňují význam psychoedukace jako efektivního nástroje, který může pacientům po prodělané CMP zlepšit kvalitu života, pocit důstojnosti, příznaky deprese i míru funkční nezávislosti.

Klíčová slova:

cévní mozková příhoda, následná péče, kvalita života, důstojnost, deprese, soběstačnost

Abstract

Background: In follow-up care after a stroke, the focus should be not only on returning survivors to independent living, but also on meeting their emotional needs and their need for a full and meaningful life.

Aim: To determine whether the psychoeducational intervention offered to patients in the post-acute phase of stroke affected their perceived quality of life, dignity, depression, pain and self-sufficiency.

Methods: Patients who were admitted for post-acute inpatient rehabilitation care after a first stroke and met other entry criteria (age, persistent neurological deficit, partial self-sufficiency, no dementia, fatal and severe visual and hearing impairment) were enrolled in a randomized controlled trial. The intervention group received multicomponent psychoeducation in addition to standard rehabilitation treatment. Data collection took place at the time of inclusion in the study and subsequently after 3 months using the Czech version of standardized questionnaires for quality of life (EQ-5D-5L), depression (BDI-II.), dignity (PDI), self-sufficiency (Barthel Index) and pain (VAS). Statistical evaluation was performed using univariate and multivariate analysis.

Results: The research was completed by 201 patients, 102 in the intervention group (65 men; age 60 ± 13.6 years) and 99 in the non-intervention group (58 men; age 63 ± 13.4 years). By comparing the initial and output assessments, statistically significant differences (improvements) were found in the evaluation of quality of

life, depression, dignity and self-sufficiency (< 0.0001 for all p the group without intervention), but not pain.

Conclusions: The results highlight the importance of psychoeducation as an effective tool that can improve quality of life, sense of dignity, symptoms of depression and level of functional independence in patients after stroke.

Keywords:

stroke, follow-up care, quality of life, dignity, depression, self-sufficiency

Kontakt:

Mgr. Eva Prušová, Ph.D.

Ústav ošetrovatelství, Fakulta zdravotnických věd, Univerzita Palackého v Olomouci

Hněvotínská 976/3, 775 15 Olomouc, ČR

eva.prusova01@upol.cz

SEBAOPATROVATEĽSKÉ SPRÁVANIE PACIENTOV SO ZLYHANÍM SRDCA V SLOVENSKEJ REPUBLIKE – PREDBEŽNÉ VÝSLEDKY

SELF-CARE BEHAVIOUR OF HEART FAILURE PATIENTS IN THE SLOVAK REPUBLIC – PRELIMINARY RESULTS

Mária Sováriová Soósová¹, Elena Gurková², Renáta Suchanová¹

1 *Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Lekárska fakulta, Ústav ošetrovateľstva*

2 *Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta zdravotníckych odborov, Katedra ošetrovateľstva*

Abstrakt

Úvod: Vedecké dôkazy poukazujú na kladný vplyv sebaopatrovateľského (SO) správania pacientov so zlyhaním srdca (ZS) na ich zdravotné výsledky, kvalitu života a opakované hospitalizácie. Napriek tomu je SO správanie pacientov so ZS nedostatočné. Vzhľadom na to je dôležité monitorovanie korelátov SO správania.

Ciel: Vyhodnotiť asociácie medzi SO správaním pacientov so ZS a vnímaním ochorenia a sebaúčinnosťou.

Metódy: V tejto prierezovej korelačnej štúdií boli použité Európska stupnica sebaopatrovateľského správania pri srdcovom zlyhaní (EHFScBS-9), Skrátený dotazník vnímania choroby a Dotazník sebaúčinnosti pri srdcovom ochorení. Vzťahy medzi premennými boli hodnotené Pearsonovou koreláciou a lineárnou regresnou analýzou.

Výsledky: Vo vzorke 122 pacientov so ZS (vek $71,49 \pm 10,44$ rokov) bola identifikovaná nedostatočná úroveň SO pri ZS. Vyššia miera SO správania súvisela s vyššou mierou sebaúčinnosti a porozumenia ochoreniu, vnímaním ochorenia ako celoživotného, nižšou mierou prežívania negatívnych citov a nižšou mierou spoliehania sa iba výlučne na medikamentóznou liečbu. Tieto činitele vysvetlili 16,6 % variability SO správania pacientov so ZS ($p < 0,01$).

Záver: Pre zlepšenie SO pacientov so ZS sa ako účinné javí pravidelné monitorovanie ich SO schopností, vnímania ochorenia, vedomostí o ZS, sebaúčinnosti

a emocionálneho stavu a aplikácia intervencií zameraných na zvyšovanie porozumenia, sebaúčinnosti a na zmierňovanie negatívnych afektívnych prejavov.

Kľúčové slová:

EHFScBS-9, sebaopatrovateľské správanie, sebaúčinnosť, vnímanie choroby, zlyhanie srdca

Štúdia bola podporená grantom Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR KEGA 001UPJŠ-4/2024 a Univerzitou Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach grantom VVGS-2024-3391.

Abstract

Background: Scientific evidence points to the positive impact of self-care (SC) behaviours on heart failure (HF) patients' health outcomes, quality of life, and rehospitalisation. Nevertheless, SO behaviours of patients with HF are deficient. In view of this, monitoring correlates of SC behaviours is important.

Aim: To evaluate associations between SC behaviours of adult patients with HF and illness perception and self-efficacy.

Methods: The European Heart Failure Self-Care Behaviour Scale (EHFScBS-9), the Brief Illness Perception Questionnaire (B-IPQ) and the Cardiac Self-Efficacy Questionnaire (CSEQ) were used in this cross-sectional correlational study. Relationships between variables were assessed by Pearson correlation and linear regression analysis.

Results: An insufficient level of SC was identified in a sample of 122 patients with HF (age 71.49 ± 10.44 years). Higher levels of SC behaviour were associated with higher levels of self-efficacy and understanding of the disease, perception of the disease as lifelong, lower rates of experiencing negative emotions, and lower rates of relying solely on medical treatment. These factors explained 16.6% of the variability in SC behaviour in HF patients ($p < 0.01$).

Conclusions: Regular monitoring of patients' SC abilities, illness perception, knowledge about the disorder, self-efficacy and emotional state, and application of interventions aimed at increasing understanding and self-efficacy, and alleviating negative affective symptoms appear to be effective for improving SC in patients with HF.

Keywords:

EHFScBS-9, self-care behaviour, self-efficacy, illness perception, heart failure

The study was supported by the grant KEGA 001UPJŠ-4/2024 from the Ministry of Education, Research, Development and Youth of the Slovak Republic and the grant VVGS-2024-3391 from the Pavol Jozef Šafárik University in Košice.

Kontakt:

doc. PhDr. Mária Sováriová Soósová, PhD.

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Lekárska fakulta, Ústav
ošetrovateľstva

Trieda SNP 1, 040 11 Košice, Slovensko

maria.sovariova.soosova@upjs.sk

VALIDITA A RELIABILITA ČESKEJ VERZIE EURÓPSKEJ STUPNICE SEBAOPATROVATEĽSKÉHO SPRÁVANIA PRI ZLYHANÍ SRDCA – 9

VALIDITY AND RELIABILITY OF THE CZECH VERSION OF THE EUROPEAN HEART FAILURE SELF-CARE BEHAVIOUR SCALE – 9

Mária Sováriová Soósová¹, Elena Gurková², Kamila Helbichová^{3,4}

1 *Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Lekárska fakulta, Ústav ošetrovateľstva, Slovensko*

2 *Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta zdravotníckych odborov, Katedra ošetrovateľstva, Slovensko*

3 *Univerzita Palackého v Olomouci, Fakulta zdravotníckych vied, Ústav ošetrovateľstvá, Česká republika*

4 *Nemocnice TGM Hodonín, p. o., Chirurgické oddelení, Hodonín, Česká republika*

Abstrakt

Úvod: Zlyhanie srdca (ZS) má v Českej republike stúpajúcu incidenciu a prevalenciu napriek dostupnosti efektívnej liečby, je spojené s vysokým rizikom smrti a opakovaných hospitalizácií. V rámci prevencie progresie ochorenia medzinárodné smernice odporúčajú monitorovanie a uplatňovanie sebaopatrovateľských (SO) intervencií u pacientov so ZS. Vhodným nástrojom na monitorovanie SO je Európska stupnica SO správania sa pri srdcovom zlyhaní (EHFScBS-9).

Cieľ: Posúdiť validitu a reliabilitu českej verzie EHFScBS-9.

Metódy: V tejto validačnej štúdii boli použité EHFScBS-9 a Dotazník sebaúčinnosti pri srdcovom ochorení (CSEQ). Konfirmačná faktorová analýza (CFA), Pearsonova korelácia a Cronbachova alfa boli použité ako hlavné metódy hodnotenia validity a reliability nástroja. V tejto štúdii sa za prijateľné pre modely CFA považovali tieto hodnoty indexov zhody: Hodnota chí-kvadrátu (χ^2) s $p > 0.05$, index dobrej zhody, Tucker-Lewisov index, komparatívny index zhody minimálne ≥ 0.90 , optimálne ≥ 0.95 , koreňová stredná kvadratická chyba aproximácie Root Mean Square Error of Approximation minimálne < 0.08 a optimálne < 0.05 .

Výsledky: Vo vzorke 130 dospelých pacientov so ZS CFA potvrdila dvoj- a trojz faktorovú štruktúru EHFScBS9- v súlade s minimálnymi kritériami zhody, čím sa potvrdila konštruktová validita nástroja. Česká verzia EHFScBS9- kladne korelovala s CSEQ, čím sa potvrdila súbežná validita. Reliabilita nástroja ako celku bola vynikajúca (Cronbachova alfa 0,84). V dvojfaktorovom modeli bola Cronbachova alfa domény „Konzultácie“ výborná (0,90), a domény „Adherencia“ otázna (0,59). V trojfaktorovom modeli ostala doména „Konzultácie“ nezmenená, Cronbachova alfa nových domén klesla pod 0,58.

Záver: Českú verziu nástroja EHFScBS9- môžeme považovať za validnú a reliabilnú, vhodnú na posúdenie SO pacientov so ZS.

Kľúčové slová:

EHFScBS-9, sebaopatrovateľské správanie, zlyhanie srdca, konfirmačná faktorová analýza, validita, reliabilita

Štúdia bola podporená grantom Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach VVGS-2024-3391.

Abstract

Background: Heart failure (HF) has an increasing incidence and prevalence in the Czech Republic, despite the availability of effective treatment, and is associated with a high risk of death and repeated hospital admissions. To prevent disease progression, international guidelines recommend monitoring and application of self-care (SC) interventions in patients with HF. A suitable tool for monitoring SC is the European Heart Failure Self-care Behaviour Scale (EHFScBS-9).

Aim: To assess validity and reliability of the Czech version of the EHFScBS-9.

Methods: The European Heart Failure Self-Care Behaviour Scale (EHFScBS-9) and the Cardiac Self-Efficacy Questionnaire (CSEQ) were used in this cross-sectional correlational study. Confirmatory factor analysis (CFA), Pearson correlation and Cronbach's alpha were used as the main methods to assess the validity and reliability of the instrument. In this study, the following fit indices were considered acceptable for the CFA models: Chi-square value (χ^2) with $p > 0.05$, Goodness-of-Fit Index, Tucker-Lewis Index and Comparative Fit Index minimum ≥ 0.90 , optimally ≥ 0.95 , and Root Mean Square Error of Approximation minimally < 0.08 and optimally < 0.05 .

Results: In a sample of 130 adult HF patients (50% over 60 years), the CFA confirmed the two- and three-factor structure of the EHFSBS-9 instrument in accordance with the minimum fit criteria, thus confirming the construct validity of the instrument. The Czech version of the EHFSBS-9 was positively correlated with the CSEQ, confirming concurrent validity. The reliability of the instrument as a whole was excellent (Cronbach's alpha 0.84). In the two-factor model, the Cronbach's alpha of the "Consultation behaviour" domain was excellent (0.90), and that of the "Adherence" domain was questionable (0.59). In the three-factor model, the "Consultation" domain remained unchanged, and the Cronbach's alpha of the new domains fell below 0.58.

Conclusions: The Czech version of the EHFSBS-9 can be considered valid and reliable, suitable for assessing the SC behaviour of patients with HF.

Keywords:

EHFSBS-9, self-care behaviour, heart failure, confirmatory factor analysis, validity, reliability

The study was supported by the grant of the Pavol Jozef Šafárik University in Košice VVGS-2024-3391.

Kontakt:

doc. PhDr. Mária Sováriová Soósová, PhD.
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Lekárska fakulta, Ústav
ošetrovateľstva
Trieda SNP 1, 040 11 Košice, Slovensko
maria.sovariova.soosova@upjs.sk

VZŤAH MEDZI SUBJEKTÍVNOU POHODOU OPATROVATEĽOV A KVALITOU ŽIVOTA SÚVISIACOU SO ZDRAVÍM U PACIENTOV PO CIEVNEJ MOZGOVEJ PRÍHODE

ASSOCIATION BETWEEN CAREGIVERS' PERSONAL WELL-BEING AND HEALTH RELATED QUALITY OF LIFE OF PATIENTS AFTER STROKE

Mária Sováriová Soósová, Valéria Parová

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Lekárska fakulta, Ústav ošetrovateľstva, Slovensko

Abstrakt

Úvod: Cievná mozgová príhoda (CMP) je zdrojom závažných zdravotných a sociálnych problémov, je častou príčinou dlhodobej invalidity a nie zriedka si vyžaduje dlhodobé zapojenie opatrovateľov do starostlivosti o pacientov. Neurologický deficit pacientov po CMP tak môže viesť k zmenám v oblasti zdravia a pohody ich opatrovateľov.

Ciel: Posúdiť kvalitu života súvisiacu so zdravím (HRQoL) u pacientov po prekonaní CMP vo vzťahu k subjektívnej pohode ich opatrovateľov – rodinných príslušníkov.

Metódy: Štúdia mala prierezový kvantitatívny korelačný dizajn. Pacienti po CMP vyplnili *Stupnicu kvality života pre pacientov po mozgovej príhode (SS-QOL)* a ich rodinný príslušník – opatrovateľ vyplňal *Index osobnej pohody (PWI)*. Vzťahy boli analyzované Pearsonovou koreláciou a lineárnou regresnou analýzou (LRA).

Výsledky: Vzorku tvorilo 64 dyád – pacient a opatrovateľ. Miera PWI opatrovateľov bola 52,7 %. Vyššia miera subjektívnej pohody opatrovateľov signifikantne ($p \leq 0,05$) kladne korelovala s vyššou mierou HRQoL pacientov po CMP v doméne nálady, reči, plnenia sociálnych úloh, zachovania práce a postavenia v rodine. Naopak miera subjektívnej pohody opatrovateľov klesala s lepšou HRQoL pacientov v doméne pohybu a zraku. LRA potvrdila signifikantne kladný vzťah medzi mierou PWI opatrovateľov a vyššou mierou HRQoL pacientov v doméne nálady a reči a záporný vzťah medzi PWI opatrovateľov a doménou pohybu

HRQoL pacientov po CMP. Tento model vysvetlil 22,9 % variability subjektívnej pohody opatrovateľov ($p < 0,01$).

Záver: Opatrovatelia starajúci sa a žijúci priamo s rodinným príslušníkom po CMP mali nízku celkovú mieru osobnej pohody, súvisiacu s HRQoL pacientov po CMP. Výsledky naznačujú potrebu vytvorenia a aplikácie komplexného podporného programu pre opatrovateľov.

Kľúčové slová:

subjektívna pohoda, opatrovatelia, kvalita života, pacient, cievna mozgová príhoda

Abstract

Background: Stroke is a source of serious health and social problems, is a common cause of long-term disability and not infrequently requires long-term involvement of carers in the care of patients. Thus, neurological deficits in patients after stroke can lead to changes in the health and well-being of their caregivers.

Aim: To assess health-related quality of life (HRQoL) in patients after stroke in relation to the subjective well-being of their family caregivers.

Methods: The study had a cross-sectional quantitative correlational design. Post-stroke patients completed the *Stroke Patient Quality of Life Scale (SS-QOL)* and their family caregiver completed the *Personal Well-Being Index (PWI)*. Associations were analysed by Pearson correlation and linear regression analysis (LRA).

Results: The sample consisted of 64 dyads – patient and caregiver. The caregivers' PWI rate was 52.7%. Higher levels of subjective well-being of caregivers were significantly ($p \leq 0.05$) positively correlated with higher HRQoL scores of patients after stroke in the domains of mood, speech, social task performance, job retention, and family status. Conversely, caregivers' subjective well-being measures decreased with patients' better HRQoL in the domains of movement and vision. LRA confirmed a significant positive relationship between caregivers' PWI and patients' higher HRQoL in the mood and speech domains and a negative relationship between caregivers' PWI and movement domain HRQoL of patients after stroke. This model explained 22.9% of the variability in caregivers' subjective well-being ($p < 0.01$).

Conclusions: Caregivers caring for and living directly with a family member after stroke have low overall personal well-being, related to HRQoL of patients after stroke. The results suggest the need for the development and application of a comprehensive caregiver support program.

Keywords:

subjective well-being, caregivers, quality of life, patient, stroke

Kontakt:

doc. PhDr. Mária Sováriová Soósová, PhD.

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Lekárska fakulta, Ústav
ošetrovateľstva

Trieda SNP 1, 040 11 Košice, Slovensko

maria.sovariova.soosova@upjs.sk

KOMPLEXNÍ PREVENCE A INTERDISCIPLINÁRNÍ PÉČE O JEDINCE S CÉVNÍ MOZKOVOU PŘÍHODOU

COMPREHENSIVE PREVENTION AND INTERDISCIPLINARY CARE FOR PATIENTS WITH STROKE

Lenka Šedová, Sylva Bártlová, František Dolák, Andrea Hudáčková

Jihočeská univerzita, Zdravotně sociální fakulta, Ústav ošetrovatelství, porodní asistence a neodkladné péče, Česká republika

Abstrakt

Úvod: Výskyt CMP spojuje kombinace ovlivnitelných a neovlivnitelných faktorů. Sestry sehrávají důležitou roli v primární i sekundární péči o pacienty s CMP.

Cíl: Hlavním cílem tohoto kvantitativního výzkumu občanů České republiky (dále ČR) bylo zjistit zdravotní gramotnost ve vztahu k cévní mozkové příhodě, dílčím cílem bylo zmapovat úroveň následné péče o pacienty po CMP a kvality jejich života z pohledu sester pečujících o pacienty po CMP i samotných pacientů, kteří CMP prodělali.

Metody: Cíle práce byly naplněny kombinací metodologických postupů. Šlo o kvantitativní strategii šetření, výzkum byl proveden technikou standardizovaného řízeného rozhovoru tazatele s respondentem. Výzkumný soubor tvořilo 1004 občanů, z toho 489 (48,7 %) mužů a 515 (51,3 %) žen. V případě šetření pacientů výběrový soubor tvořilo 416 pacientů po cévní mozkové příhodě (minor stroke). Z hlediska pohlaví tvoří soubor 207 (49,8 %) mužů a 209 (50,2 %) žen. V případě dotazníkového šetření byly sestry zařazeny náhodným výběrem z agentur domácí péče; výběrový soubor tvořilo celkem 354 sester..

Výsledky: Veřejnost za nejvíce rizikový faktor CMP (více jak 70 %) považuje hypertenzi, kouření a stres. Z výsledků je patrné, že více než třetina oslovených osob by ještě uvítala více informací o CMP, a to i navzdory tomu, že se tato choroba vyskytla u jejich blízkých. Analýza otázek směřovaných sestrám ukazuje, že sestry poskytující domácí ošetrovatelskou péči pravidelně při každé návštěvě hodnotí úroveň každodenních aktivit pacienta po CMP. Dále sestry uvedly, že více než 1/2 pacientů projevuje zájem zvýšit úroveň soběstačnosti v každodenní

ních aktivitách a tento zájem převládá dokonce i u rodinných příslušníků pacienta. Negativním zjištěním od sester byla absence některých kompenzačních pomůcek potřebných k zajištění soběstačnosti pacienta po CMP. Z výsledků výzkumu je dále patrné, že občané, kteří pečují o blízkou osobu po CMP, nejvíce postrádají odlehčovací služby.

Závěr: Získané výsledky komplexně popisují vztah primární prevence až po následnou péči o tyto osoby.

Klíčová slova:

ischemická cévní mozková příhoda, multidisciplinární tým, lékař, sestra

Abstract

Background: The incidence of stroke is associated with a combination of modifiable and non-modifiable factors. Nurses play an important role in the primary and secondary care of stroke patients.

Aim: The main objective of this quantitative research among Czech citizens was to determine health literacy in relation to stroke. A secondary objective was to map the level of follow-up care and quality of life for stroke patients from the perspective of nurses caring for stroke patients and the patients who have had a stroke themselves.

Methods: The objectives of the study were met through a combination of methodological methods. A quantitative research strategy was used, and the research was conducted using a standardised structured interview technique between the interviewer and the respondent. The research sample consisted of 1.004 citizens, 489 (48.7%) men and 515 (51.3%) women. In the case of the patient survey, the sample consisted of 416 patients who had suffered a minor stroke. In terms of gender, the sample consisted of 207 (49.8%) men and 209 (50.2%) women. In the case of the questionnaire survey of nurses, a random selection was made from home care agencies, with a total sample of 354 nurses.

Results: The general public considers hypertension, smoking and stress to be the most significant risk factors for stroke (more than 70%). The results show that more than a third of respondents would welcome more information about stroke, even though this disease has affected their loved ones. An analysis of the questions directed at nurses shows that nurses providing home nursing care

regularly assess the level of daily activities of patients after CMP during each visit. Furthermore, nurses reported that more than half of patients express an interest in increasing their level of self-sufficiency in daily activities, and this interest is even more prevalent among the patient's family members. A negative finding from nurses was the absence of some aids needed to help patients be self-sufficient after a stroke. The research results also show that people who care for a family member after a stroke really need respite services.

Conclusions: The results give a comprehensive picture of the relationship between primary prevention and follow-up care for these people.

Keywords:

ischaemic stroke, multidisciplinary team, doctor, nurse

Kontakt:

doc. Mgr. Lenka Šedová, Ph.D.
Jihočeská univerzita, Zdravotně sociální fakulta
Ústav ošetrovatelství, porodní asistence a neodkladné péče
U Výstaviště 26, 37005 České Budějovice, ČR
lsedova@zsf.jcu.cz

ZKUŠENOSTI SESTER S OŠETŘOVATELSKOU PÉČÍ O PACIENTA S DELIRIEM NA JIP

NURSES' EXPERIENCE WITH NURSING CARE OF A PATIENT WITH DELIRIUM IN THE ICU

Blažena Ševčíková^{1,3}, Hana Juřicová², Lenka Štureková³, Jana Konečná³

1 *Fakultní nemocnice Olomouc, Traumatologická klinika, Česká republika*

2 *Fakultní nemocnice Ostrava, Interní a kardiologická klinika, Oddělení hemodialyzačně-transplantační JIP, Česká republika*

3 *Univerzita Palackého v Olomouci, Fakulta zdravotnických věd, Ústav ošetřovatelství, Česká republika*

Abstrakt

Úvod: Jednotky intenzivní péče (JIP) představují specifické prostředí, ve kterém je kladen vysoký důraz na odborné znalosti, psychickou odolnost a schopnost rychle reagovat na měnící se stav pacienta. Výskyt deliria na JIP je poměrně vysoký (80 %) a představuje významný klinický problém. Sestry hrají klíčovou roli v poskytování komplexní ošetrovatelské péče o tyto pacienty.

Cíl: Cílem studie bylo prozkoumat zkušenosti sester s ošetrovatelskou péčí o pacienty s deliriem na JIP. Byly použity prvky fenomenologického kvalitativního přístupu.

Metody: Sběr dat probíhal formou individuálních polostrukturovaných rozhovorů od října 2022 do března 2023. Rozhovorů se zúčastnilo 12 sester pracujících na JIP. Pro analýzu údajů byla použita interpretativní fenomenologická analýza.

Výsledky: Po důkladné analýze rozhovorů byla identifikována 3 hlavní témata: diagnóza delirium, zkušenosti sester s péčí o pacienty s deliriem na JIP, systém péče. Sestry uváděly nejednotnou charakteristiku deliria a prezentovaly různé příčiny jeho vzniku. Častěji uváděly negativní zkušenosti (fyzické a psychické vyčerpání) než pozitivní zkušenosti (pacienti, kteří přečkali delirium a vzájemná podpora mezi sestrami). Byly si vědomy toho, že jsou prvními, které zachytí začínající změny projevu pacienta, avšak bariéry systému (nedostatečná ochrana personálu, nedostatečné množství personálu na směnách nebo

porušování kompetencí) jim znemožňují poskytovat kvalitní ošetrovatelskou péči.

Závěr: Ošetrovatelská péče o pacienty s deliriem na JIP je sestrami hodnocena jako fyzicky velmi náročná a psychicky vyčerpávající, což může vést k syndromu vyhoření a následné fluktuaci sester. Doporučení pro praxi je zvýšená péče o tyto sestry. Zajištění dostatečného volna a psychologické podpory sestrám, popř. navýšení jejich kompetencí.

Klíčová slova:

zkušenost, delirium, jednotka intenzivní péče, kritická péče, pacient, sestra

Abstract

Background: Intensive care units (ICUs) represent a specific environment in which high emphasis is placed on expertise, mental resilience and the ability to respond quickly to the changing patient condition. The incidence of delirium in the ICU is relatively high (80%) and represents a significant clinical problem. Nurses play a key role in providing comprehensive nursing care for these patients.

Aim: The aim of this study was to investigate nurses' experiences in nursing care of ICU patients with delirium. Elements of a phenomenological qualitative approach were used.

Methods: Data collection took the form of individual semi-structured interviews from October 2022 to March 2023. 12 nurses working in the ICU participated in the interviews. Interpretative phenomenological analysis was used to analyze the data.

Results: After a thorough analysis of the interviews, 3 main themes were identified: the diagnosis of delirium, nurses' experience of caring for delirium patients in the ICU, and the system of care. Nurses reported inconsistent characteristics of delirium and presented different causes of delirium. Negative experiences (physical and mental exhaustion) were more frequently reported than positive experiences (patients surviving delirium and mutual support among nurses). They were aware that they were the first to catch incipient changes in patient expression, but system barriers (inadequate staff protection, insufficient staff

on shift, or violations of competency) prevented them from providing quality nursing care.

Conclusions: Nursing care for delirium patients in the ICU is rated by nurses as physically very demanding and psychologically exhausting, which can lead to burnout syndrome and subsequent nurse turnover. Recommendations for practice include increased care for these nurses. Ensuring sufficient time off and psychological support for nurses, or increasing their competencies.

Keywords:

experience, delirium, intensive care unit, critical care, patient, nurse

Kontakt:

Mgr. Blažena Ševčíková, Ph.D., LL.M
Fakulta zdravotnických věd, Univerzita Palackého v Olomouci, Ústav
ošetřovatelstvíCentrum praxí a praktické výuky
Hněvotínská 3, 779 00 Olomouc, ČR
blazena.sevcikova@upol.cz

ZDRAVOTNICTVÍ BEZ SESTER? RIZIKO, KTERÉ SI NEMŮŽEME DOVOLIT

HEALTH CARE WITHOUT NURSES? A RISK WE CANNOT AFFORD

Jakub Tatarka

Univerzita Palackého v Olomouci, Fakulta zdravotnických věd, Centrum vědy a výzkumu, Česká republika

Abstrakt

Úvod: Trh práce všeobecných sester v ČR čelí dlouhodobým strukturálním problémům, které prohloubila pandemie covidu-19. Nedostatek všeobecných sester, nízké mzdy a náročné pracovní podmínky vedou k vysoké fluktuaci a migraci do zahraničí, což ohrožuje dostupnost a kvalitu ošetrovatelské péče.

Cíl: Zhodnotit současný stav profese všeobecných sester v ČR bez ohledu na dosažený stupeň vzdělání, identifikovat klíčové problémy a navrhnout evidence-based opatření ke zlepšení pracovních podmínek a udržení této pracovní síly v ČR.

Metody: Byla realizována deskriptivní kvantitativní sekundární analýza dat z Výběrového šetření pracovních sil a statistik Ministerstva zdravotnictví ČR. Součástí analýzy byla regresní projekce poptávky po zdravotních službách a vzdělávacích kapacitách do roku 2050, doplněná o populační scénáře. Paralelně byla provedena rešerše odborné literatury zaměřená na mzdy, pracovní motivaci a fluktuaci sester. Zpracování dat zahrnovalo i demografické aspekty, zejména věkovou strukturu a odchody do důchodu.

Výsledky: Při celkovém počtu 85 309 všeobecných sester (2023) chybí v současnosti v ČR přibližně 3 000 všeobecných sester s předpokládaným nárůstem deficitu dle ÚZIS na 23 000 všeobecných sester do roku 2035. Kritickým faktorem je jejich stárnutí – průměrný věk 47 let, 15 % sester v důchodovém věku, pouze 23,6 % sester mladších 40 let, což indikuje nedostatečnou generační obměnu. V akutní lůžkové péči chybí celkem 1 300 plných úvazků, v neakutní péči 500 plných úvazků. Roční produkce 1 270 absolventů nepokrývá odchody do důchodu.

Vládní program s investicí 13 miliard Kč má navýšit vzdělávací kapacity o 20 % a vychovat 11 300 dodatečných sester. Odměňování sester je o 45 % vyšší než celostátní průměrná mzda, ale zaostává za západoevropskými zeměmi o 250–300 %. Tato zjištění naznačují eskalující krizi v oblasti pracovní síly, která ohrožuje udržitelnost ošetrovatelské péče.

Závěr: Zjištěný nedostatek a stárnutí pracovní síly, nízký počet absolventů a mzdová nekonkurenceschopnost tvoří základ pro nutnost systémových opatření. Navrhovaná opatření zahrnují zvýšení vzdělávacích kapacit, zlepšení platových a pracovních podmínek a cílená opatření na podporu vstupu mladých sester do praxe, což představuje nezbytný předpoklad pro udržitelnost českého zdravotnictví.

Klíčová slova:

všeobecné sestry, trh práce, demografické projekce, fluktuace, platové podmínky

Abstract

Background: The labour market for registered nurses in the Czech Republic is facing longstanding structural challenges, further exacerbated by the COVID19 pandemic. A shortage of registered nurses, together with low remuneration and demanding working conditions, has led to high staff turnover and migration abroad, threatening the accessibility and quality of nursing care.

Aim: To assess the current state of the registered nursing profession in the Czech Republic, regardless of educational attainment, to identify key problem areas, and to propose evidence-based measures aimed at improving working conditions and retaining this workforce within the country.

Methods: A descriptive quantitative secondary analysis was conducted using data from the Labour Force Sample Survey and statistics from the Ministry of Health of the Czech Republic. The analysis included regression-based projections of demand for health services and educational capacity up to the year 2050, supplemented with population scenarios. In parallel, a literature review was undertaken focusing on nurses' remuneration, work motivation, and staff turnover. The data analysis also incorporated demographic aspects, particularly age structure and retirement trends.

Results: With a total of 85.309 registered nurses in 2023, the Czech Republic is currently lacking approximately 3.000 nurses, with projections by the Institute of Health Information and Statistics (IHIS) indicating a potential deficit of 23.000 nurses by 2035. Workforce ageing is a critical factor – the average age is 47 years, 15% are of retirement age, and only 23.6% are under 40 years old, indicating insufficient generational replacement. In acute inpatient care, there is a shortage of 1.300 fulltime equivalents, and in nonacute care a shortage of 500 fulltime equivalents. The annual output of 1.270 graduates is insufficient to offset retirements. A government programme investing CZK 13 billion aims to increase educational capacity by 20% and train an additional 11.300 nurses. Nurse remuneration is 45% above the national average wage but remains 250–300% lower than in Western European countries. These findings highlight an escalating workforce crisis threatening nursing care sustainability.

Conclusions: The identified shortage and ageing of the nursing workforce, combined with low graduate numbers and wage noncompetitiveness, underscore the necessity of systemic interventions. Recommended measures include expanding educational capacities, improving remuneration and working conditions, and providing targeted support for young nurses entering the profession – all of which are essential for the sustainability of Czech healthcare.

Keywords:

registered nurses, labour market, demography, personnel turnover, remuneration

Kontakt:

Mgr. Jakub Tatarka

Centrum vědy a výzkumu, Fakulta zdravotnických věd, Univerzita Palackého v Olomouci

Hněvotínská 976/3, 775 15 Olomouc, ČR

jakub.tatarka01@upol.cz, tatarka.jakub93@gmail.com

AKO SÚ SESTRY (NE)MOTIVOVANÉ: ROZMANITOSŤ PRACOVNEJ MOTIVÁCIE SESTIER

HOW NURSES ARE (DE)MOTIVATED: DIVERSITY OF NURSES' WORK MOTIVATION

Martina Tomagová

Komenského univerzita v Bratislave, Jesseniova lekárska fakulta v Martine, Ústav ošetrovateľstva, Slovensko

Abstrakt

Úvod: Pracovná motivácia zdravotníckych pracovníkov vrátane sestier je základným faktorom výkonnosti systému zdravotnej starostlivosti. Priamo ovplyvňuje kľúčové výsledky, ako je pracovná angažovanosť, pracovný výkon a fluktuácia zamestnancov.

Ciel: Identifikovať odlišné typy pracovnej motivácie u sestier pracujúcich v nemocnici a zistiť súvislosti medzi demografickými/pracovnými charakteristikami a rôznymi formami ich motivácie.

Metódy: Použitý bol kvantitatívny, prierezný deskriptívno-korelačný dizajn. Vzorku tvorilo 194 sestier z nemocnice v Žilinskom kraji v SR. Údaje boli zozbierané v období od februára do marca 2025 pomocou Škály multidimenzionálnej pracovnej motivácie (MWMS). Štatistické analýzy zahŕňali deskriptívne miery a zovšeobecnené lineárne modelovanie s kvázi-Gaussovými predpokladmi.

Výsledky: Na základe hrubých skóre z MWMS, priemerných úrovní odrážajúcich každý motivačný konštrukt, bola najvyššia priemerná motivácia pozorovaná v identifikovanej regulácii ($M = 5,38$), tesne nasledovaná vnútornou motiváciou ($M = 5,18$). Introjektovaná regulácia nasledovala s miernou priemernou úrovňou ($M = 3,63$). Nižšie priemerné úrovne boli pozorované v externej regulácii materiálnej ($M = 2,14$) a externej regulácii sociálnej ($M = 1,92$). Amotivácia mala najnižšie priemerné skóre ($M = 1,25$), čo naznačuje, že chýbanie pracovnej motivácie bolo u sestier vo všeobecnosti zriedkavé. Vyššia amotivácia bola spojená s prácou v trojzmennej prevádzke v kombinácii s rastúcim počtom rokov praxe ($\beta = 0,98$; $p = 0,004$). Naopak, u sestier so špecializáciou amotivácia klesala s rastúcim po-

čtom rokov praxe ($\beta = -0,050$; $p = 0,001$). Vnútoraná motivácia nebola štatisticky významne ovplyvnená žiadnou z vybraných charakteristík.

Záver: Štúdia poskytuje podrobné údaje o štruktúre pracovnej motivácie sestier pracujúcich v nemocnici a demografické/pracovné charakteristiky, ktoré ju ovplyvňujú. Rozpoznanie rozmanitosti motivačných profilov a ich determinantov môže pomôcť prispôsobiť intervencie zamerané na zvýšenie udržania sestier na pracovisku a podporu ich pracovnej motivácie.

Kľúčové slová:

sestry, nemocnica, pracovná motivácia, Škála multidimenzionálnej pracovnej motivácie

Podporené projektom VEGA 1/0123/24: Pracovná motivácia sestier a jej vplyv na fluktuáciu: sekvenčná explanačná zmiešaná štúdia.

Abstract

Background: The work motivation of healthcare professionals, including nurses, is a fundamental driver of healthcare system performance. It directly influences key outcomes such as work engagement, job performance, and staff turnover.

Aim: To identify the distinct types of work motivation among hospital nurses and explore the associations between demographic/work related characteristics and various forms of motivation.

Methods: A quantitative, cross-sectional descriptive-correlational design was employed. The sample consisted of 194 nurses from a hospital in the Žilina region of Slovakia. Data were collected between February and March 2025 using the Multidimensional Work Motivation Scale (MWMS). Statistical analyses included descriptive measures and generalized linear modelling with quasi-Gaussian assumptions.

Results: Based on the raw scores from the MWMS, the average levels reflecting each motivational construct, the highest average motivation was observed in identified regulation ($M = 5.38$), followed closely by intrinsic motivation ($M = 5.18$). Introjected regulation followed with a moderate average level ($M = 3.63$). Lower average levels were observed in external regulation – material ($M = 2.14$) and external regulation – social ($M = 1.92$). Finally, amotivation had the lowest average

score ($M = 1.25$), indicating that a lack of motivation was generally rare among the respondents. Higher amotivation was associated with working in a three-shift operation combined with increasing years of experience ($\beta = 0.98$; $p = 0.004$). Conversely, among nurses with specialization, amotivation decreased with increasing years of experience ($\beta = -0.050$; $p = 0.001$). The intrinsic motivation was not statistically significantly influenced by any of the selected characteristics.

Conclusions: This study provides detailed insight into the structure of hospital nurses' work motivation and the characteristics that influence it. Recognizing the diversity of motivational profiles and their determinants can help tailor interventions aimed at enhancing nurse retention and work motivation.

Keywords:

nurses, hospital, work motivation, Multidimensional Work Motivation Scale

Supported by VEGA 1/0123/24: Work motivation of nurses and its impact on turnover: sequential explanatory mixed method study.

Kontakt:

doc. Mgr. Martina Tomagová, PhD.

Ústav ošetrovateľstva, Jesseniova lekárska fakulta v Martine, Komenského univerzita v Bratislave

Malá Hora 5, 03601 Martin, Slovensko

martina.tomagova@uniba.sk

E-LEARNINGOVÉ METÓDY VZDELÁVANIA V PREVENCII FRAILTY SYNDRÓMU AKO SÚČASŤ INTERVENCIÍ V OŠETROVATEĽSTVE

E-LEARNING EDUCATION METHODS IN THE PREVENTION OF FRAILTY SYNDROME AS PART OF NURSING INTERVENTIONS

Eva Tomíková, Jana Boroňová, Jana Čapská, Olga Kabátová, Andrea Lajdová, Alena Uričková

Trnavská univerzita v Trnave, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce, Katedra ošetrovateľstva, Slovensko

Abstrakt

Úvod: Frailty syndróm predstavuje závažný geriatrický problém spojený s poklesom funkčných rezerv a zvýšenou zraniteľnosťou seniorov.

Cieľ: Cieľom projektu je analyzovať možnosti prevencie frailty syndrómu (syndrómu krehkosti) u geriatrických pacientov prostredníctvom ošetrovateľských intervencií realizovaných študentmi počas ich praktickej výučby.

Metódy: Výskum je realizovaný ako popisná zmiešaná štúdia. V prvej fáze výskumu si študenti bakalárskeho a magisterského stupňa štúdia odboru ošetrovateľstvo zvolili výskumný súbor – seniorov a dotazníkovou metódou TFI-Tilburg Frailty Indicator zisťujú komponenty krehkosti. V druhej fáze výskumu sestry expertky validujú ošetrovateľskú diagnózu 00257 Syndróm stareckej krehkosti.

Výsledky: Očakávané výsledky budú zakomponované do edukačných materiálov a budú doplnkom k teoretickým podkladom problematiky krehkosti seniorov. Na základe výskumu očakávame praktické intervencie študentov v oblasti prevencie, včasného rozpoznania a zvládania frailty syndrómu. Výskum prispeje k lepšiemu pochopeniu a pripravenosti študentov reagovať na potreby geriatrických pacientov.

Záver: Výstupom projektu bude vytvorenie e-learningových vzdelávacích modulov zameraných na získavanie nových vedomostí o syndróme krehkosti s aktívnou spoluúčasťou študentov na výskume. Tieto moduly budú

využitelné vo výučbe gerontologického a komunitného ošetrovateľstva, ako aj v špecializačnom vzdelávaní sestier.

Kľúčové slová:

frailty syndróm, prevencia, ošetrovateľské intervencie, e-learning

Abstract

Background: Frailty syndrome is a serious geriatric problem associated with a decrease in functional reserves and increased vulnerability of seniors.

Aim: The aim of the project is to analyze the possibilities of preventing frailty syndrome in geriatric patients through nursing interventions implemented by students during their practical training.

Methods: The research is conducted as a descriptive mixed study. In the first phase of the research, bachelor's and master's degree students in nursing selected the research group – seniors, and using the TFI-Tilburg Frailty Indicator questionnaire method, they determine the components of frailty. In the second phase of the research, expert nurses validate the nursing diagnosis 00257 Senile frailty syndrome.

Results: The expected results will be incorporated into educational materials and will be a supplement to the theoretical basis of the issue of frailty in seniors. Based on the research, we expect practical interventions from students in the field of prevention, early recognition and management of frailty syndrome. The research will contribute to a better understanding and readiness of students to respond to the needs of geriatric patients.

Conclusions: The project will result in the creation of e-learning educational modules aimed at acquiring new knowledge about frailty syndrome with active participation of students in research. These modules will be useful in teaching gerontological and community nursing, as well as in specialized education of nurses.

Keywords:

frailty syndrome, prevention, nursing interventions, e-learning

Kontakt:

Mgr. Eva Tomíková, PhD., MPH

Trnavská Univerzita, FZaSP, Katedra ošetrovateľstva

Univerzitné námestie 1, 918 43 Trnava, Slovensko

eva.tomikova@truni.sk

MOŽNOSTI HODNOCENÍ PŘEDOPERAČNÍHO STRACHU U DOSPĚLÝCH PACIENTŮ

POSSIBILITIES OF MEASURING PREOPERATIVE FEAR IN ADULT PATIENTS

Renáta Zeleníková

*Ostravská univerzita, Lékařská fakulta, Ústav ošetrovatelství a porodní asistence,
Česká republika*

Abstrakt

Úvod: Předoperační strach je dobře rozpoznatelný emoční stav u většiny pacientů podstupujících chirurgický zákrok. Představuje rizikový faktor pro opožděné pooperační zotavení včetně pooperační bolesti. Jeho včasné posouzení může zlepšit perioperační péči a usnadnit cílené intervence.

Cíl: Cílem příspěvku je prezentovat hodnoticí nástroje na měření strachu před operací u dospělých pacientů.

Metody: Příspěvek má charakter přehledové studie. Nástroje na hodnocení předoperačního strachu byly vyhledávány s využitím klíčových slov v databázích PubMed, Science Direct, EBSCO a na základě analýzy jednotlivých studií. Byly analyzovány měřicí nástroje vhodné pro hodnocení strachu/úzkosti před plánovanou operací u dospělých pacientů. U jednotlivých nástrojů byly zkoumány jejich psychometrické vlastnosti, počet položek, formát odpovědi, země původu.

Výsledky: Na hodnocení strachu před operací u dospělých pacientů lze využít jak generické, tak specifické dotazníky a dotazníky určené pro specifická onemocnění. Mezi nejčastěji používané generické dotazníky patří Visual analogue scale (VAS), State-Trait Anxiety Inventory (STAI), Hospital Anxiety and Depression Scale (HADS), The Beck Anxiety Inventory (BAI), Hamilton Anxiety Scale (HAM-A) nebo Generalized Anxiety Disorder 2-item Scale (GAD-2). Mezi specifické dotazníky patří Amsterdam preoperative anxiety and information scale (APAIS), Surgical Fear Questionnaire (SFQ), Anxiety Specific to Surgery Questionnaire (ASSQ), Anesthesia- and Surgery-dependent Preoperative Anxiety questionnaire (ASPA), State-Trait Operation Anxiety Inventory (STOA) nebo

The Surgical Anxiety Questionnaire (SAQ). Zástupci dotazníků určených pro specifická onemocnění jsou Bypass Grafting Fear Scale (BGFS), Preoperative anxiety assessment scale specific for breast cancer patients a Surgery Stress Scale (for knee surgery).

Závěr: Hodnocení předoperační úzkosti pomocí validních a spolehlivých nástrojů a její následné cílené ovlivnění vhodně zvolenými intervencemi může významně přispět ke zdárnému pooperačnímu průběhu. Proto by se systematické posuzování úzkosti před operací mělo stát nedílnou součástí předoperační péče, což umožní lépe připravit pacienta a minimalizovat komplikace spojené s psychickým stresem.

Klíčová slova:

předoperační strach, dospělí pacienti, chirurgický zákrok, měřicí nástroje

Abstract

Background: Pre-operative fear is a well-recognised emotional state in most surgical patients. It is a risk factor for delayed post-operative recovery including post-operative pain. Its early assessment can improve peri-operative care and facilitate targeted interventions.

Aim: The aim of the study is to present assessment tools to measure pre-operative fear in adult patients.

Methods: This is an overview study. Measuring tools for assessing pre-operative fear were searched using keywords in PubMed, Science Direct, EBSCO and based on the analysis of individual studies. Measuring tools suitable for assessing fear/anxiety before surgery in adult patients were analyzed. The individual tools were examined for their psychometric properties, number of items, response format, country of origin.

Results: The most commonly used generic questionnaires are Visual analogue scale (VAS), State-Trait Anxiety Inventory (STAI), Hospital Anxiety and Depression Scale (HADS), The Beck Anxiety Inventory (BAI), Hamilton Anxiety Scale (HAM-A), Generalized Anxiety Disorder 2-item Scale (GAD-2). Specific questionnaires include Amsterdam preoperative anxiety and information scale (APAIS), Surgical fear questionnaire (SFQ), Anxiety Specific to Surgery Questionnaire (ASSQ), Anesthesia- and Surgery-dependent Preoperative Anxiety Question-

naire (ASPA), State-Trait Operation Anxiety Inventory (STOA) or The surgical anxiety questionnaire (SAQ). Representatives of disease-specific questionnaires are Bypass Grafting Fear Scale (BGFS), Preoperative anxiety assessment scale specific for breast cancer patients and Surgery Stress Scale (for knee surgery).

Conclusions: Assessment of pre-operative anxiety using valid and reliable tools and its subsequent targeted influence by appropriately selected interventions can significantly contribute to a successful post-operative course. Therefore, systematic assessment of pre-operative anxiety should become an integral part of pre-operative care, enabling better patient preparation and minimising complications associated with psychological stress.

Keywords:

preoperative fear, adult patients, surgery, measuring tools

Kontakt:

doc. PhDr. Renáta Zeleníková, PhD.
Lékařská fakulta, Ostravská univerzita,
(Faculty of Medicine, University of Ostrava)
Syllabova 19, 703 00 Ostrava, ČR
renata.zelenikova@osu.cz

PER SALUTEM CONIUNGERE I

Inovace, metody a výzkum s přesahem do klinické praxe

Innovation, Methods, and Research with Implications for Clinical Practice

Editorky: Daniela Bartoníčková a Jana Konečná

Slovenské a anglické texty neprošly jazykovou korekturou. Za obsahovou, jazykovou a stylistickou správnost odpovídají autoři.

Odpovědná redaktorka Vendula Kopecká

Návrh obálky a layout Jiří Jurečka

Vydala a vytiskla Univerzita Palackého v Olomouci, Křížkovského 8,
779 00 Olomouc

vydavatelstvi.upol.cz

vupshop.cz

vup@upol.cz

1. vydání

Olomouc 2025

ISBN 978-80-244-6672-9 (print)

ISBN 978-80-244-6671-2 (online: iPDF)

VUP [2025/0297] a [2025/0235]

Neprodejná publikace